

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI**

**PLANLI VE PROGRAMLI BİR ÖZENGİN KORO EĞİTİMİ İLE BİREYE
KAZANDIRILMASI HEDEFLENEN EĞİTSEL, TOPLUMSAL VE
KÜLTÜREL YETERLİKLERİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Sinem ÖZTOP**

ANKARA-2007

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI**

**PLANLI VE PROGRAMLI BİR ÖZENGEN KORO EĞİTİMİ İLE BİREYE
KAZANDIRILMASI HEDEFLENEN EĞİTSEL, TOPLUMSAL VE
KÜLTÜREL YETERLİKLERİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Sinem ÖZTOP**

**Danışman
Prof. Dr. Suna ÇEVİK**

ANKARA-2007

**PLANLI VE PROGRAMLI BİR ÖZENGEN KORO EĞİTİMİ İLE
BİREYLERE KAZANDIRILMASI HEDEFLenen EĞİTSEL, TOPLUMSAL
VE KÜLTÜREL YETERLİKLERİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sinem ÖZTOP

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Ankara, 2007

ÖZET

Bu araştırma, Türkiye’de çalışmalarını sürdüren özengen (amatör) korolarda görev alan bireylere eğitim sürecinde kazandırılması hedeflenen eğitsel (müzik alanındaki), toplumsal ve kültürel yeterliklerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Varılan sonuçlar dahilinde getirilen önerilerin, Türkiye’deki Özengen Koro Eğitiminin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesine katkıda bulunacağı düşünülmüştür.

Araştırma’da evreni, Türkiye’de planlı ve programlı bir anlayışla çalışmalarını sürdüren özengen korolar oluşturmaktadır. Bu evren içerisinde örneklem olarak; Ankara’da planlı ve programlı bir anlayışla çalışmalarını sürdüren altı özengen koronun toplam yüz üyesi ile, koro eğitimi alanında uzman sekiz şef seçilmiştir.

Araştırma verileri; görüşme, kaynak tarama ve anket yöntemiyle elde edilerek, betimsel değerlendirme ve istatistiksel yöntemlere göre çözümlenmiştir.

Elde edilen bulgulardan Türkiye’deki Özenen Koro Eğitimi ile bireylerin, kazandığı yeterlikler sayesinde toplumsal, kültürel ve eğitsel konularda daha duyarlı, bilinçli ve seçici olma davranışlarını büyük ölçüde edindikleri sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda Türkiye’de henüz sayıları çok az olan özenen koroların yaygınlaştırılması ve bu korolarda planlı ve programlı bir eğitimin gerçekleştirilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Bilim Kodu : Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Anahtar kelimeler : Koro Eğitimi, Özenen (Amatör) Korolar, Ses Eğitimi.

Sayfa Adedi : 79

Tez Yöneticisi : Prof. Suna ÇEVİK

**A STUDY ON ACHIEVING TARGET EDUCATIONAL,
SOCIAL AND CULTURAL ABILITIES
BY PLANNED AND PROGRAMMED AMATEUR CHORUS EDUCATION**

(Thesis of Masters Degree)

Sinem Öztop

**GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES**

Ankara 2007

ABSTRACT

With this study it is aimed to evaluate the educational, social and cultural improvements of individuals taking part in several amateur chorus in Turkey . It is believed that the proposals depending on the results of the study may help the improvement and generalization of amateur chorus education in Turkey .

In the study, 8 chief specialists on chorus practice and 100 members of six chorus performing planned and programmed education in Ankara are selected to represent chorus in Turkey .

The research data has been gathered by means of interviews, written sources and questionnaire and analyzed according to the methods of descriptive statistics and personal comments.

From the findings it is concluded that by the help of amateur chorus education in Turkey , the chorus members behave more sensitively, more consciously and more selectively.

According to these results it is proposed to increase and generalize the numbers of amateur polyphonic chorus which are very few in Turkey at present.

Science code : Fine Arts Education Department Music Teaching Department

Key word : Chorus Education, Amateur Chorus

Number of Pages : 79

Adviser : Prof. Suna ÇEVİK

TEŞEKKÜR

Sahip olduğum herşeyin sınırsız kaynağı, yeteneklerimi en doğru ve en faydalı şekilde nasıl kullanabileceğimi öğreten, yaptığım herşeyde benden desteğini esirgemeyen, ilk öğretmenim sevgili annem Firdevs Gülderen ÖZTOP'a,

Öğrenim hayatım boyunca benden desteğini ve maddi-manevi yardımlarını esirgemeyen sevgili babam Nazif ÖZTOP'a;

Tez çalışmamın planlama ve uygulaması süresinde en kısıtlı zamanlarında bile yardımlarını esirgemeyen bilgiye ve kaynaklara ulaşmamda teşvik edici,yol gösterici olan değerli hocam Prof. Suna ÇEVİK' e;

Beni çoksesli koroyla tanıştıran ve bu yolda attığım her adımda adını saygıyla anacağım İlknur ÖZAL GÖNCÜ'ye;

Beş yıl boyunca ses eğitimi çalışmalarında bana yön gösteren değerli hocalarım Doç.Dr.A.Meral TÖREYİN ve Ankara Devlet Opera ve Balesi Solist Sanatçısı Feryal TÜRKOĞLU'na;

Koro eğitimi ve yönetimi konularında öğrendiğim eşsiz bilgiler için değerli hocalarım; Prof. Mustafa APAYDIN, Prof. Suna ÇEVİK ve Ahter DESTAN'a;

Tez çalışmamın sonuç vermesinde emeği olan, değerli bilgilerini ve vakitlerini bana ayıran TRT Çoksesli Korusu Şefi Elnara KERİMOVA'ya, T.P.K.D.Büyükler Korusu Şefi Deniz Yener KEKEÇ'e, Hacettepe Üniversitesi Gençlik Korusu Şefi Atilla Çağdaş Değer'e, T.P.K.D.Kızlar Korusu Şefi Nurdan TURAN'a, TRT Gençlik Korusu Şef Yardımcısı Feruzan ESMERGÜL'e, TRT Çocuk Korusu Şefi Süreyya ÇAĞLAR'a ve değerli dostum T.P.K.D.Gençlik Korusu Şefi E.Nilüfer Tatman'a; tezimin yazım aşamasında düzeltmelerime yardımcı olan Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Serpil ERDOĞDU ve sevgili öğrencim Fulya ÖZERKAN'a sonsuz teşekkürler.

Biliyorum herşey aslında şimdi başlıyor...

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET.....	i
TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
ÇİZELGELERİN LİSTESİ	ix

BÖLÜM 1

GİRİŞ	1
1.1. Ses Ve Ses Eğitimi	1
1.2. Bireysel Ses Eğitimi	3
1.3. Toplu (Koroda) Ses Eğitimi	3
1.3.1.Profesyonel Korolar	5
1.3.2.Eğitim Amaçlı Korolar.....	5
1.3.3.Özengen (Amatör) Korolar	6
1.3.4. Ülkemizde Koro (Toplu Ses Eğitimi) Eğitiminin Gelişimi	6
1.4.Özengen (Amatör) Koro Eğitimi Sürecinin Planlı Ve Programlı Bir Temele Dayandırılması.....	8
1.5.Koroda Ses Eğitiminin Genel Hedefleri	9
1.6. Planlı Ve Programlı Bir Özengen (Amatör) Koro Eğitimi İle Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel (Müzik Alanındaki) Yeterlikler	10
1.6.1. Planlı Ve Programlı Bir Koro Eğitimi Sürecinin, Müzik Alanında Bireye Kazandırması Hedeflenen Bilişsel Davranışlar.....	10
1.6.2. Planlı Ve Programlı Bir Koro Eğitimi Sürecinin, Müzik Alanında Bireye Kazandırması Hedeflenen Duyuşsal Davranışlar.....	11
1.6.3. Planlı Ve Programlı Bir Koro Eğitimi Sürecinin, Müzik Alanında Bireye Kazandırması Hedeflenen Devinişsel Davranışlar.....	12
1.7. Planlı Ve Programlı Bir Özengen (Amatör) Koro Eğitimi İle Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Toplumsal Yeterlikler	13

1.8. Planlı Ve Programlı Bir Özenen (Amatör) Koro Eğitimi İle Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Kültürel Yeterlikler.....	14
1.9. Problem Durumu	16
1.10. Problem Ve Alt Problemler.....	16
1.11. Araştırmanın Amacı	17
1.12. Araştırmanın Önemi.....	17
1.13. Sayıtlar	18
1.14. Sınırlılıklar	18
1.15. Tanımlar Ve Kısaltmalar	19

BÖLÜM 2

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	20
---------------------------------	-----------

BÖLÜM 3

YÖNTEM.....	22
3.1. Araştırmanın Niteliği	22
3.2. Evren Ve Örneklem.....	23
3.3.Verilerin Toplanması	26
3.3.1. Değerlendirme Ölçeğinin Uygulanması.....	27
3.3.2. Odaklanmış Görüşme Yönteminin Uygulanması	28
3.4.Verilerin İşlenmesi Ve Çözümlemesi	29

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR.....	31
4.1.Uzmanların, Planlı Ve Programlı Bir Özenen Koro Eğitimi İle, Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel Yeterlikler İle İlgili Görüşleri	32
4.2.Uzmanların, Planlı Ve Programlı Bir Özenen Koro Eğitimi İle Koro Üyelerine Kazandırılması Hedeflenen Yeterliklerde, Cinsiyet, Yaş Ve Öğrenim Durumu Değişkenlerinin Anlamlı Bir Fark Yaratıp Yaratmadığına İlişkin Görüşleri	35

4.3. Uzmanların, Planlı Ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi İle, Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Toplumsal Yeterliklere İlişkin Görüşleri	39
4.4. Uzmanların, Planlı Ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi İle Bireye Kazandırması Hedeflenen Kültürel Yeterliklere İlişkin Görüşleri.....	45
4.5. Koro Üyelerinin, Planlı Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Kazandırdığı Eğitsel Yeterlikler İle İlgili Görüşleri.....	48
4.6. Koro Üyelerinin, Planlı Ve Programlı Bir Koro Eğitiminin Kazandırdığı Toplumsal Yeterlikler İle İlgili Görüşleri.....	55
4.7. Koro Üyelerinin, Planlı Ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Kazandırdığı Kültürel Yeterlikler İle İlgili Görüşleri.....	63

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	68
5.1. SONUÇLAR	68
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	68
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	69
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	70
5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	70
5.1.4.1. Odaklanmış Görüşmeler Doğrultusunda Varılan Sonuçlar.....	71
5.1.4.2. Koro Üyelerine Yönelik Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar	71
5.1.5.Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	72
5.1.5.1. Odaklanmış Görüşmeler Doğrultusunda Varılan Sonuçlar.....	72
5.1.5.2. Koro Üyelerine Yönelik Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar	72
5.2.ÖNERİLER	73

KAYNAKÇA

EKLER

ÖZGEÇMİŞ

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

<u>Çizelge</u>	<u>Sayfa</u>
Çizelge 3.3.1. Anketlerin Korolara Göre Cevaplanma Oranı	24
Çizelge 3.3.2. Anketlerin Korolardaki Cinsiyet ve Yaş Dağılımına Göre Cevaplanma Oranı.....	25
Çizelge 3.3.3. Anketlerin Korolardaki Bireylerin Öğrenim Durumlarına Göre Cevaplanma Oranları	26
Çizelge 4.1.1. Uzmanların, P.P.B.Ö.K.E. Sürecinin Müzik Alanında Bireye Kazandırdığı Bilişsel Davranışlara İlişkin Görüşleri	32
Çizelge 4.1.2. Uzmanların, P.P.B.Ö.K.E. Sürecinin Müzik Alanında Bireye Kazandırdığı Duyuşsal Davranışlara İlişkin Görüşleri	33
Çizelge 4.1.3. Uzmanların, P.P.B.Ö.K.E. Sürecinin Müzik Alanında Bireye Kazandırdığı Devinişsel Davranışlara İlişkin Görüşleri	34
Çizelge 4.2.1. Uzmanların, Koro Üyelerinde Gözlemledikleri Yeterliklerde Cinsiyet Faktörünün Ne Derece Etkili Olduğu Hakkındaki Görüşleri.....	35
Çizelge 4.2.2. Uzmanların, Koro Üyelerinde Gözlemledikleri Yeterliklerde Yaş Faktörünün Ne Derece Etkili Olduğu Hakkındaki Görüşleri.....	37
Çizelge 4.2.3. Uzmanların, Koro Üyelerinde Gözlemledikleri Yeterliklerde Öğrenim Durumu Faktörünün Ne Derece Etkili Olduğu Hakkındaki Görüşleri	38
Çizelge 4.3.1. Uzmanların, P.P.B.Ö.K.E.nin Koro Üyeleri Arasında Ortak Duygu–Düşünce Birliği Oluşturarak; Yardımlaşma, Dayanışma, Paylaşma Davranışlarını Güçlendirmede Etkililik Düzeylerine İlişkin Görüşleri	39
Çizelge 4.3.2. Uzmanların, P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyler Arası Davranışlarda Sevgi ve Saygıya Dayalı İnsancıl Duyguları Geliştirme, Daha Esnek, Hoşgörülü ve Anlayışlı Olmalarını Sağlamada Etkililik Düzeylerine İlişkin Görüşleri	40
Çizelge 4.3.3. Uzmanların, P.P.B.Ö.K.E.nin Uluslararası İlişkilerin Kurulması, Geliştirilmesi, Dostluk, İşbirliği ve Sosyal Barış Ortamlarının Hazırlanmasına Katkıda Bulunmada Etkililik Düzeyine İlişkin Görüşleri	41
Çizelge 4.3.4. Uzmanların, P.P.B.Ö.K.E.nin Birlikte Yapılan Müzik Çalışmaları Sırasında Sorumluluk Alma, Sorumluluğunun Gereklerini Yerine Getirme Davranışlarını Geliştirmede Etkililik Düzeyine İlişkin Görüşleri	42

Çizelge 4.3.5.	Uzmanların, P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin Toplumsallaşmasını Kolaylaştırmada; Grup Çalışmalarına Katılma, Grubun Üyesi Olma, Grup İçinde Kendini Kabul Ettirme ve Dikkati Çekme Davranışlarını Kazandırmada Etkililik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	43
Çizelge 4.3.6.	Uzmanların, P.P.B.Ö.K.E.nin, Bireyde Ulusal Birlik ve Bütünlük Bilincini Geliştirmede Etkililik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	44
Çizelge 4.4.1.	Uzmanların P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin Müziksel Beğeni Anlayışını Geliştirmede Etkili Olup Olmadığına İlişkin Görüşleri.....	45
Çizelge 4.4.2.	Uzmanların P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyi Kültürel ve Sanatsal Etkinlikleri İzlemeye Yönlendirmekte Olup Olmadığına İlişkin Görüşleri	46
Çizelge 4.4.3.	Uzmanların P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin Dil ve Anlatım Becerilerini Geliştirmesinde Etkililik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	47
Çizelge 4.5.1.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin Sesin Kullanımı İçin Uygun Duruşu Alabilme ve Doğru Solunum Yapabilme Alışkanlığını Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	48
Çizelge 4.5.2.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin, Sesi Doğru Yerde, Doğru ve Temiz Üretebilme Alışkanlığını Geliştirmesinde Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi.....	49
Çizelge 4.5.3.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin, Şarkı Söylemede Dili Açık ve Anlaşılır Kullanabilme Becerisi Geliştirmesinde Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	50
Çizelge 4.5.4.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin Müziksel Duyarlılığını Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	51
Çizelge 4.5.5.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin Müziksel İşitme Yeteneğini Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	53
Çizelge 4.5.6.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin, Temel Müzik Bilgilerini Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	54
Çizelge 4.6.1.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin Sosyal İlişkilerine Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	55
Çizelge 4.6.2.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin, Grup Çalışmalarına Katılma, Grup İçinde Güven Kazanma, Kendini İfade Etme ve Kabul Ettirme İsteklerini Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	57

Çizelge 4.6.3.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin, Sorumluluk Alma, Paylaşma, Dayanışma Davranışlarını Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi.....	58
Çizelge 4.6.4.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin, Çevresine Karşı Esnek, Anlayışlı, Hoşgörülü, Saygılı Olma Niteliklerini Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	60
Çizelge 4.6.5.	P.P.B.Ö.K.E.nin, Bireyin Doğa, Yurt, Toplum ve Ulus Sevgisi Kazanmasında Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	61
Çizelge 4.7.1.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin Müziksel Beğeni Anlayışını Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	63
Çizelge 4.7.2.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin Müzik Kültürünü Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	64
Çizelge 4.7.3.	P.P.B.Ö.K.E.nin Bireyin Dil ve Anlatım Becerilerini Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi	66

BÖLÜM 1

GİRİŞ

“Planlı ve Programlı Bir Özenen Koro Eğitimi ile Bireylere Kazandırılması

Hedeflenen Eğitsel (Müzik Eğitimi Alanındaki), Toplumsal ve Kültürel Yeterliklerin İncelenmesi ” konulu araştırmanın bu bölümünde, yapılan kaynak taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda edinilen bilgiler, tanımlar ve açıklamalara yer verilmiştir, ayrıca problem cümlesi tanımlanmış, araştırmanın amacı ve önemi belirtilmiş, konu ile ilgili sayıtlılar ile sınırlılıklara yer verilmiştir.

1.1. Ses ve Ses Eğitimi

Sesin , kulağın iletmesiyle beyni uyarıcı etkiyi saptayan fiziksel bir olay olduğu; varolabilmesi için bu etkiyi yaratan bir kaynaktan, uyarıcı etkinin kulağa kadar gelmesini sağlayan ortamdan ve bu etkiyi saptayacak bir kulak ile beyinden yoksun olamayacağı bilinmektedir. Bunlardan birinin yokluğu durumunda sesin de oluşamayacağı ve sesin ancak bu üç öge sayesinde var olabileceği yazılı kaynaklarca belirtilmiştir. Sesin oluşabilmesi için, “... çalışır durumda bir kulak, beynin (yani alıcı sistemin) bulunması, onları uyarabilecek nitelikteki etkenlerin bir yerlerde (ses kaynağı) oluşması ve bu etkenlerin oluştukları yerden kulağa kadar, kulağı uyarmaya yetecek bir şiddette iletilmesi (iletici ortam) gerekir.” (ZEREN,1995 : 2,11).

Ses, insanlar onu farkedip şekillendirerek kullanmaya başladığı günden beri insanın kendini en etkili ifade yolu olmuştur. Öfkesini, sevgisini, inancını ve heyecanını en kolay ve en etkili ifade yolu olan sesiyle dile getirebilmiş ve bu çabası yüzyıllar süren “Ses Eğitimi Süreci”ni başlatmıştır.

Ses Eğitimi’ni, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunduğu “Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Ses Eğitimi Alan Derslerinin Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri Yönünden Değerlendirilmesi” konulu bildirisinde Çevik; “Bireyin sesini anatomik ve fizyolojik yapı özelliklerine uygun olarak sanatsal ve eğitsel amaçlar

doğrultusunda belirli bir teknik ve müzikal duyarlılıkla doğru, güzel ve etkili kullanabilmesi için gerekli davranışları kazandırma süreci” olarak tanımlamıştır.

TÖREYİN, “Türkiye Türkçe’si Dil Bilgisi Yapısının Şan Eğitimi Amaç, İlke ve Teknikleri Açısından İncelenmesi” konulu doktora tezinde, ses eğitimi, şan eğitimi ve şarkı söyleme eğitimi kavramlarını ayrı ayrı ele almış, bu üç kavramın birbirleriyle ilişkili ve içiçe olmakla birlikte, aralarında farklılıkların da bulunduğunu savunmuştur. Töreyn’e göre;

“Ses eğitimi; bireylere sesini konuşurken ve şarkı söylerken, anatomik ve fizyolojik yapısına uygun olarak kullanabilmesi için gereken davranışların kazandırıldığı, önceden saptanmış ilke ve yöntemlerle, planlanan hedeflere yönelik olarak uygulanan, planlı ve programlı bir etkileşim sürecidir” (TÖREYİN 1998:13).

Töreyn aynı konulu tezinde sadece ses eğitimi kavramını değil, şarkı söyleme eğitimini de; “ses eğitimi içinde, şarkının tür ve müzik özelliklerine uygun olarak doğru, güzel ve etkili biçimde söylemeye ilişkin davranışların kazandırıldığı, şarkı öğretimini de kapsayan bir ses eğitimi” olarak tanımlamıştır

Şarkı söylemede coğrafi ve kültürel özelliklere ve seslendirilen müzik türlerine göre farklı söyleyiş biçimleri kullanıldığını ileri süren Çevik, bunları iki grupta tanımlamıştır:

“1- Geleneksel Söyleyiş Biçimi; her ulusun, bölgenin ya da yörenin coğrafi, ırksal, kültürel, iklimsel ve etnik özelliklerinin etkisi sonucunda, bireysel seziş, duyuş ve deyiş özelliklerini de yansıtan, geleneksel müzik türlerine özgü tavır ve anlayışla gerçekleştirilen söyleyiş biçimidir.

2- Akademik Söyleyiş Biçimi ise, Planlı ve programlı bir eğitim sürecinde, sesin oluşumunda etkili olan solunum, titreşim, yankı ve artikülatör organların işbirliği içinde kullanılarak, uzun süren araştırmalar uygulamalar ve bilimsel çalışmalar ışığında sesin soluk desteği ile üretildikten sonra uygun rezonatörlerde güçlendirilip zenginleştirilmesi; böylece soluk üzerinde taşınabilen ses elde etme yoluyla gerçekleştirilen evrensel bir söyleyiş biçimidir.” (ÇEVİK, 2006)

Sesi farklı söyleyiş biçimleri ile ilgili tanımlarla ele aldıktan sonra eğitimsel boyutta iki ana başlıkta inceleyebiliriz.

1.2. Bireysel Ses Eğitimi

Bireysel ses eğitimi, bireyin anatomik ve fizyolojik yapı özelliklerine uygun olarak ses eğitiminin temel ilke ve amaçları doğrultusunda sesini doğru ve güzel olarak kullanabilme sürecidir.

Bu süreç, bazı uzmanlarca genel olarak adlandırıldığı gibi, Temel Ses Eğitimi ve İleri Ses Eğitimi (Şan Eğitimi) gibi iki ayrı alt başlık ile de tanımlanmıştır.

Temel ses eğitimi, her yaş ve her nitelikteki sesler için öncelikle eğitsel amaçlar doğrultusunda konuşma ve şarkı sesinin doğru kullanımına yönelik temel davranışları kazandırma süreci olarak tanımlanmıştır.

Temel ses eğitiminin hedef davranışları doğrultusunda fiziksel ve müzik-eğitsel yeterliklerini tamamlamış olan bireylere yönelik olan ileri ses eğitimi (şan) ise; “(BELGİN 1997)’ye göre; fonasyon ve fonasyondan sonraki sesin karakterini kazandığı anatomik bölgelerin, başta vokal kortlar olmak üzere, en üstün teknik ve artistik anlamda en verimli biçimde kullanılmasının sağlanmasıdır.” (TÖREYİN,1998) şeklinde tanımlanmıştır.

Uzmanlarla yapılan görüşmeler sonucunda, her iki ses eğitimi türünde de benzer hedef davranışların bulunduğu; sadece şan eğitiminde (ileri ses eğitimi) söz konusu davranışların ileri ve üstün teknikleri içeren düzeyde ve sanatsal amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

1.3. Toplu (Koroda) Ses Eğitimi

Yunanca “ Khoros”, Latince “Chorus”, İtalyanca “Coro” sözcükleriyle ifade edilen ve dilimize “Koro” olarak yerleşen bu terim eskiden bazı törenlerde düzenli adımlarla yürüyen ve dans eden insanların oluşturduğu topluluk anlamına gelmekteydi. Türk Dil Kurumu Sözlüğü’nde ise Koro: “Tek veya çok sesli olarak yazılmış bir müzik eserini uygulamak için bir araya gelen topluluk” şeklinde tanımlanmıştır. (TDK,TÜRKÇE SÖZLÜK,1992)

Birçok alanda farklı tanımlamalara sahip olan “Koro” terimi en kısa ve öz lü bir tanımla: “Sayısal oluşum, ses türü, ses kapasitesi ve tını bakımından dengeli, önceden belirlenen bir modele uygun olarak tek ya da çok sesli müzik yapıtlarını seslendirme, yorumlama amacıyla oluşturulan, etkinlikleriyle toplumun kültür ve sanat yaşamına katkıda bulunan ses topluluklarıdır.” şeklinde ifade edilebilir. (ÇEVİK,1999)

Koroları, sayısal oluşumlarına göre;

1. Oda Koroları : Sayısal bakımdan küçük olan korolardır.12 –14 veya 20-22 kişiden oluşan topluluklardır.
2. Orta Büyüklükteki Korolar : Üye sayıları 30 ile 60 arasında değişen korolardır.
3. Büyük Korolar : Üye sayısı 90-100 kişiyi bulan ses topluluklarıdır. Bu sayılar yapıtın niteliğine göre değişebilir.

Müzik türlerine göre;

1. Geleneksel Türk Halk Müziği Koroları
2. Geleneksel Türk Sanat Müziği Koroları
3. Tasavvuf Müziği Koroları
4. Çoksesli Korolar
5. Kilise Koroları
6. Opera Koroları
7. Belirli bir alanda uzmanlaşmış korolar (Madrigal Koroları, Bach Korosu, Bhrams Korosu, Jazz Koroları ... gibi)

Kuruluş amaçlarına göre;

1. Profesyonel Korolar
2. Özenen Korolar

Yaş gruplarına göre;

1. Çocuk Koroları
2. Yeniyetme Koroları
3. Gençlik Koroları
4. Yetişkin Koroları şeklinde gruplamak mümkündür.

1.3.1.Profesyonel Korolar

“Müzik sanatını geliştirmek ve etkinlikleriyle toplumun kültürel birikimine katkıda bulunmak amacıyla koro üyeliğini meslek olarak seçen bireylerden oluşan korolara profesyonel korolar denir.” (ÇEVİK, 1999) Türkiye’de maalesef sayısı çok az olan profesyonel koroların çoğalması,ülkemiz müzik kültürünün ve müziksel beğeni anlayışımızın geliştirilmesi, özengen koroların sayılarının artıp yaygınlaştırılması bakımından da büyük önem taşımaktadır. Şu an ülkemizde çalışmalarını sürdürmekte olan Ankara Devlet Opera ve Balesi Korosu, İstanbul Devlet Opera ve Balesi Korosu, Mersin Devlet Opera ve Balesi Korosu, Antalya Devlet Opera ve Balesi Korosu, İzmir Devlet Opera ve Balesi Korosu ile Kültür Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu ve TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu olmak üzere toplam yedi profesyonel koro bulunmaktadır. Bu da ülkemizde koro müziğine gereken önemin ve desteğin verilmediğinin bir göstergesi olarak düşünülmektedir.

1.3.2.Eğitim Amaçlı Korolar

“Mesleki müzik eğitimi veren müzik okullarının koroları, müzik dilini, müzik yazısını, ses ve çalgı tekniklerini öğrenme süreci içindeki öğrencilerden oluşur. Bu yapısıyla gerek profesyonel, gerekse amatör korolardan, farklı eğitim yöntemleriyle çalışırlar. Bu bakımdan bu korolara “eğitim amaçlı korolar” demek daha doğru olur kanısındayız.” (ÇEVİK,1999)

Eğitim amaçlı korolara örnek olarak; bugün sayıları ve nitelikleri günden güne artan üniversitelerin Müzik Öğretmenliği Bölümleri ve Anadolu Güzel Sanatlar

Liseleri bünyesinde kurulan sınıf ve bölüm koroları ile konservatuvar koroları sayılabilmektedir.

1.3.3.Özengen (Amatör) Korolar

Koro müziğini kültürlenme, boş vakit değerlendirme, müziksel bilgi ve donanım edinme amacıyla, amatör bir ruhla maddi gelir amacı güdülmeden çalışmalarını sürdüren korolardır. Ülkemizde eğitim amaçlı koroların sayısı günden güne artmaktadır. Örneğin: okul - sınıf koroları, kültür merkezleri, müzikevleri, dernekler ve çeşitli kurumların bünyesinde çalışmalarını sürdüren tek veya çoksesli korolar..Özengen korolar ülkemizdeki müzik alanında yapılan yaygın eğitimin en kapsamlı ve en içerikli olanıdır. Bireyler burada aldıkları eğitim sayesinde hem müziksel bilgi ve becerilerini geliştirmekte, hem çevre ve arkadaş kazanmakta, hem de topluma yararlı birey olma sürecini en güzel şekilde yaşamakta ve sağlamaktadır.

1.3.4. Ülkemizde Koro (Toplu Ses Eğitimi) Eğitiminin Gelişimi

Yazılı kaynaklar, Osmanlı döneminin ilk ve en etkin kurumu sayılan Musika-i Hümayun'un kuruluşundaki ilk ve temel amacın saray ve ordu bandolarına eleman yetiştirmek olduğunu savunmaktadır. Ayrıca bu dönemde Türk gençleri ile çeşitli opera denemeleri ve daha sonra da koro ve orkestra çalışmalarının da yapıldığı bilinmektedir.

1924'te kurulan Musiki Muallim Mektebinde verilen müzik eğitimi önceleri daha çok çalgı ağırlıklı olarak yapıldığı gözlemlenmektedir.

Fakat 1934'te Ankara Halkevi'nde Atatürk ve onur konuğu İran Şehinşahi Rıza Şah Pehlevi onuruna sergilenen Özsoy Operasında İstanbul Konservatuvarı Yaylı Sazlar Heyeti ile Riyaseticumhur Bando Heyeti eşliğinde Ankara Kız Lisesi, Beden Terbiyesi Enstitüsü öğrencilerinden oluşan koronun görev aldığı yine yazılı kaynaklarda bildirilmiştir.

Daha sonra 1936 yılında açılan Ankara Devlet Konservatuvarının ve E.Zuckmayer'in başkanlığı'nda 1938 yılında eğitime başlayan Gazi Eğitim Enstitüsü

Müzik Bölümü ders programlarında koro eğitimi dersine yer verilmeye başlandığı belirtilmektedir.

1944 yılında Ankara Radyosu bünyesinde bir mandolin orkestrası ve dört sesli karma bir koro kurulup yayınlarına başlamasıyla artık koro müziği halka sunulmuş ve kurulan koronun, bu alandaki atılmış ilk profesyonel adım olduğu belirtilmektedir.

Ankara Devlet Opera ve Balesi'nin kurulması ile profesyonel anlamda bir koronun da kurulması sağlandı. Bunu daha sonra sırasıyla 1970 yılında İstanbul , 1982 yılında İzmir ve 1992 yılında Mersin Devlet Opera ve Balesi'nin açılması ile buralarda kurulan profesyonel korolar izlemiştir.

1971 yılında İstanbul Devlet Konservatuarı ve korusu ile Ankara TRT Çoksesli Korusu kuruldu. 1989 yılında da Kültür Bakanlığı'na bağlı Ankara Devlet Çoksesli Korusu kuruldu ve çalışmalarına başladı.

Devlet Konservatuarları bünyesinde 1958 yılından bu yana kurulan eğitim amaçlı korolar, gerek Türk Musikisi Koroları, gerek Çoksesli (polifonik) Amatör Korolar, gerek Türk Halk Müziği Koroları alanlarında çalışmalarını sürdürerek ülkemiz koro kültürüne katkı sağlamakta ve günden güne yaygınlaşma ve çoğalma yolundadır.

Ondört ilimizde bulunan Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinin bünyesinde kurulan sınıf ve bölüm koroları ülkemizde toplu ses eğitiminin, planlı ve programlı olarak sağlandığı korolardır. Koro eğitimi bu bölümlerinde ders programlarında önemli yer tuttuğu için çevrelerinin sanat ve kültür ortamına katkıda bulunan topluluklardır.

Çoksesli Koroları bir çatı altında birleştirip, polifonik koro müziği yapabilmelerine olanak sağlamak ve böylelikle de halkımızın evrensel, çağdaş, polifonik müzik kültürünün gelişmesine bu yolla da katkıda bulunabilmek amacıyla 1989 yılında kurulan Polifonik Korolar Derneği'nin 1996'dan bu yana her yıl düzenlediği "Türkiye Korolar Şenliği" ülkemizde amatör olarak çalışmalarını sürdüren özengen koroları biraraya getirerek koro müziğinin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesine yardımcı olmaktadır. Egüz'ün de ifade ettiği gibi:

“Bir ülkede yapılacak düzenli toplu ses eğitimi çalışmaları ile, o ülkede toplu şarkı söyleme geleneğinin temelleri atılabilir. Bu eğitimin gereği gibi yapılabilmesi için de yine o ülke insanı içinden çıkacak, sosyal, kültürel yapımızı ve ana dilimizi iyi bilen eğitimcilere gerek vardır. Bir ulus için ses birliği, hiç kuşkusuz, toprak bütünlüğü ve bayrak birliği kadar önemlidir. O ülkede, toplumun malı olmuş şarkı ve türküler, kuşakları birbirine bağlayan en sosyal bağlardan biridir. Bu türkü ve şarkılar, kuşaktan kuşuğu sürüp giderken, o ülkede belli ve tutarlı bir söyleme biçimi ve geleneği varsa, bu kuşaktan kuşağa sürüp gidecektir.” (EGÜZ,1999)

1.4.Özengen (Amatör) Koro Eğitimi Sürecinin Planlı ve Programlı Bir Temele Dayandırılması

“Öğretim terimi olarak plan, belirli eğitim amaçlarına ulaşabilmek için (bilgi,materyal ve etkinlikler arasında) öğretim konusu olabilen etkinliklerden hangilerinin seçileceğini, bunların öğrencilere niçin ve nasıl yaptırılacağını, ne gibi yardımcı ve tamamlayıcı kaynak ve araçların kullanılacağını, elde edilen başarının nasıl değerlendirileceğini, önceden tasarlayıp kağıt üzerinde saptamaktır.” (KÜÇÜKAHMET, 2001)

Eğitimin her alanında olduğu gibi planlama ve programlama müzik eğitimi ve alanlarında da büyük önem taşımaktadır. Söz konusu koro eğitiminde planlama yıllık plan, günlük plan veya ünite planı olarak üç şekilde uygulanabilmektedir.

Koro eğitiminde en temel öge ses olduğu için, önce ses eğitiminin temel hedefleri belirlenmeli ve bu hedefleri kazanılmış davranışlara dönüştürmek için uygun alıştırma ve örnekler saptanmalıdır.

Koroda Ses Eğitiminin Genel Amaçlarını Çevik;

1. Bireyin tek başına veya topluluk içinde, doğru, temiz seslerle ve müzikal duyarlılıkla etkili bir şekilde şarkı söylemesi,
2. Müziksel çevresi ile sağlıklı ilişkiler kurması,
3. Hem yorumlayıcı hem dinleyici olarak müziğe bilinçli bir şekilde katılması
4. Bireye müzik alanında kültürel bir kimlik kazandırması şeklinde belirtmiştir.

1.5.Koroda Ses Eğitiminin Genel Hedefleri

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda planlı ve programlı bir anlayışla çalışmalarını sürdüren korolarda ses eğitiminin kapsamı ve temel hedefleri şu şekildedir:

- a) Koro içinde bireye doğru solunum alışkanlığıyla birlikte, bedensel ve zihinsel hazırlanma için gerekli olan rahatlama, gevşeme, uyanık olma bilinci kazandırma,
- b) Doğru, temiz ses üretme, bu sesi uygun rezonans bölgelerine göndererek, büyütme, zenginleştirme, armoniklerini geliştirme ve sesini koro ile kaynaştırma bütünleştirme becerisi kazandırma,
- c) Konuşma dilinde açık seçiklik ve anlaşılabilirlik niteliklerini geliştirerek, şarkı söylemede de dili, seli-sessiz fonemleri eklemleyerek (artikülasyon), doğru bir söyleyişle (telaffuz) ve anlamına uygun tonlama ve vurgulamalarla kullanma (diksiyon) becerisi kazandırma,
- d) Bireyde varolan müzikal duyarlılığı (müzikalite) geliştirerek, etkili bir seslendirme-yorumlama becerisi kazandırma,
- e) Bireyi, ses üretiminde işlevsel olan organları tanıma, bu organlar arasında gerçekleştirilen işbirliğini kavrama ve sağlığını koruma konularında bilgilendirme,

Bireylere seslerini müzikal değerler ve estetik bir bütünlük dahilinde doğru, etkili, güzel ve anlaşılır kullanmalarını sağlamada istenen davranışları kazandırma süreci olarak tanımlanan ses eğitimi içerisinde bulunan doğruluk güzellik ve etkililik kavramlarını Çevik şu şekilde tanımlamıştır:

“Doğruluk Kavramı; bireyin anatomik ve fizyolojik yapı özelliklerine, kullanılan dilin ses, söyleyiş ve cümle yapısını belirleyen kurallarına uygun olarak doğru bir entonasyonla ses üretmeyi ,

Güzellik Kavramı; sesin doğru kullanımına bağlı olarak, gürlük, genişlik, tını özellikleri ve müziksel dinamikleri ile hoşla giden, beğeni toplayan, estetik açıdan ölçülebilir – değerlendirilebilir davranışlar sergilemeyi,

Etkililik Kavramı; sesin doğru ve güzel kullanımına dayalı olarak gerçekleştirilen yorumla, dinleyiciler üzerinde heyecan, coşku, hayranlık sükunet vb. gibi güçlü duygular yaratmayı ifade etmektedir.” (ÇEVİK, 2006)

1.6. Planlı ve Programlı bir Özengen (Amatör) Koro Eğitimi ile Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel (Müzik Alanındaki) Yeterlikler

Planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi ile bireylere kazandırılması hedeflenen eğitsel yeterlikleri eğitimin üç ana boyutu olan bilişsel, duyuşsal ve devinişsel – psikomotor kazanımlar olarak incelemek uygun olur. Söz konusu koro eğitimi ile bireylerin kazandığı davranışları gerek kaynak taraması, gerekse odaklanmış görüşme sorularına uzman koro şeflerinin vermiş olduğu cevaplar doğrultusunda şu şekilde ifade edilmiştir:

1.6.1. Planlı ve Programlı Bir Koro Eğitimi Sürecinin, Müzik Alanında Bireye Kazandırması Hedeflenen Bilişsel Davranışlar

Planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi sürecinde bireylere kazandırılması hedeflenen bilişsel davranışlar arasında; ses eğitimi ve temel müzik eğitiminin kapsamında bulunan temel davranışlar bulunmaktadır. Bunlar:

Temel müzik eğitimi alanında;

1. Belirli düzeyde nota okuma ve yazma becerisine sahip olma,
2. Çoksesli müziğin en temel yeterliliği olan partitür takip edebilme becerisini kazanma,
3. Nota yazım kurallarını öğrenme ve ses türlerine göre anahtarları tanıma,
4. Tonalite konusunda bilgi sahibi olma,
5. Müzikte kullanılan belli başlı işaret ve terimleri tanıma,
6. İki, üç, dört veya dört sesi aynı anda duyma ve ayırt etme,

7. Müzikte motif, cümle ve dönem ilişkisini kavrama,
8. Çoksesli müzik yapabilmek için yeterli düzeyde solfej ve armoni bilgisine sahip olma,

Ses eğitimi alanında ise;

1. Ses üretme organlarını tanıma,
2. Sesini ses türlerini tanıma,
3. Şarkı söylemek için gerekli nefesi, doğru yere ve doğru şekilde alma,
4. Şarkı söylemek için gerekli uygun duruşu kavrama,
5. Sesini doğru yerde üretme ve genişletme becerisine sahip olma,
6. Şarkı söylemede açık ve anlaşılır konuşmanın önemini kavrama,
7. Şarkı söylemede güzellik, etkililik ve doğruluk kavramlarını özümsemedir.

Albert Bandura, tüm bu davranışların kazanılmasında önemli yer tutan “sosyal öğrenme”yi açıklayan bir kuram geliştirmiştir. “Ona göre, insan davranışları sadece pekiştirme yoluyla, biçimlendirme ile değil; bilişsel, davranışsal ve çevresel faktörlerin karşılıklı etkileşimiyle açıklanabilir.” (BACANLI,2001)

Davranışlarımızın büyük bir kısmı davranışçılara göre, zincirleme yoluyla pekiştirilerek öğrenilmektedir. Ancak gündelik hayatta her aşama için uzun uzun uğraşmayıp, ilgili davranışı üreten birini ya da bir grubu örnek alarak ta davranışı kazanabilmekteyiz. Buna gözlem yoluyla öğrenme ya da “takit etme” denilmektedir.

Pekiştirilmede büyük rol oynayan “taklit” özellikle müzik eğitiminde çok önemli bir yere sahiptir.

1.6.2. Planlı ve Programlı Bir Koro Eğitimi Sürecinin, Müzik Alanında Bireye Kazandırması Hedeflenen Duyuşsal Davranışlar

Planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi sürecinde bireylere kazandırılması hedeflenen duyuşsal davranışların başında birlikte ve aynı anda hissedebilme, koro şefi ile uyum içerisinde olma gelmektedir.

Koro başlı başına bir uyum ve hissetme sürecidir. Koro üyeleri birbirlerini tanımanın ötesinde, özümseyen ve müziğe uyum içerisinde tepki veren bireylerdir.

“Bir koroda uyumun sağlanabilmesi aşağıdaki unsurlarla gerçekleştirilebilir.

1. Ses kalitesi
2. Grupların (partilerin) ses alanları
3. Her gruptaki öğrenci sayısı
4. Yapıtın armonik görünümü
5. Soslilerin ıkarılmasındaki birliktelik
6. Ses gruplarının birbirleriyle ilişkisinin önemi.” (ROE, 1970)

Dolayısıyla müzikteki hız ve gürlük terimlerini şefiyle ve birbirleriyle uyum içerisinde hissedebilmesi, aynı anda sessizliği, öfkeyi, neşeyi, heyecanı ve huzuru yaşaması bireye koro müziğinin kazandırdığı duyuşsal davranışların en temel olanlarıdır.

1.6.3. Planlı ve Programlı Bir Koro Eğitimi Sürecinin, Müzik Alanında Bireye Kazandırması Hedeflenen Devinişsel Davranışlar

Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgulardan planlı ve programlı bir anlayışla verilen koro eğitimi sürecinin bireye kazandırması hedeflenen devinişsel davranışlar olarak; toplu olarak uygulanan gevşeme-esneme egzersizleri esnasında bireyin bedenini tanıması, ses üretme esnasında bedenini kontrol edebilmesi, hangi organ ve kaslarını nasıl kullanması gerektiğini öğrenmesi, nefes alma-tutma ve verme olayını kavraması, diyafram kasını hissedebilme ve onu istenen şekilde kullanmayı öğrenebilmesi, şarkı söylemek için uygun duruş ve pozisyonu alabilmesi sıralanmıştır.

1.7. Planlı ve Programlı bir Özenen (Amatör) Koro Eğitimi ile Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Toplumsal Yeterlikler

Birçok sanat dalıyla karşılaştırıldığında, daha çok bireye aynı anda hitap edebilen bir eğitim olan koro eğitiminin; yaygın eğitimin en iyi ve en etkili örneklerinden olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmalar sırasında, bir yandan bireylerin eğitsel ve kültürel gelişimleri sürerken, diğer taraftan verdiği konserler ile, o toplumun doğacak müzik kültür düzeyini olumlu yönde de etkilemektedir.

“Korolar, bir topluma, yalnız müzik sevgisi ve yalnız müzik kültürü vermekle kalmazlar. Koroları oluşturan bireyler, bu topluluklarda gerçek arkadaşlığı ve insan sevgisini bulurlar ve yaşamları boyunca da oradan elde ettikleri alışkanlıkları sürdürürler. Birleşmeden ve bütünleşmeden doğan gücü, orada tanırırlar. Birlikte iş yapmanın mutluluğunu ve sorumluluğunu orada duyarlar. Başarının kıvancını ve başarısızlığın üzüntüsünü yine birlikte paylaşırlar. ...müzikle birlikte aldıkları iyi alışkanlıklarını çeşitli yollardan topluma da yansıtırılar. Bu nedenle korolar, toplumun yalnız müzik kültürünün gelişimine katkıda bulunmakla kalmayıp, o toplumun genel eğitimine de iyi yönde katkıda bulunurlar.” (EGÜZ, 1981)

“Halkımızın müzik kültürünü geliştirmede müzik eğitimcilerine önemli görevler düşmektedir. Okullarımızda toplu şarkı söyleme geleneğini yerleştirmek, bir müzik eğitimcisinin önde gelen görevi olmalıdır. Sınıf koroları, okul koroları, gençlik ve çocuk koroları bu geleneğin köklenip daha sağlıklı yaşamasında önemli etken olabilirler.” (ÇEVİK, 1982)

Yapılan görüşmeler sonucunda uzmanların odaklanmış görüşme sorularına vermiş oldukları cevaplar sonucu planlı ve programlı bir anlayışla verilen koro eğitimi sürecinin bireye kazandırması hedeflenen toplumsal yeterlikler şu şekilde ifade edilmiştir:

1. Bireyler arasında ortak duygu – düşünce birliği oluşturarak; yardımlaşma , dayanışma , paylaşma davranışlarını güçlendirme.
2. Bireyler arası davranışlarda sevgi ve saygıya dayalı insancıl duyguları geliştirme, daha esnek, hoşgörülü ve anlayışlı olmalarını sağlama.

3. Uluslararası ilişkilerin kurulması, geliştirilmesi, dostluk, işbirliği ve sosyal barış ortamlarının hazırlanmasına katkıda bulunma.
4. Bireyin, birlikte yapılan müzik çalışmaları sırasında sorumluluk alma, sorumluluğunun gereklerini yerine getirme davranışlarını geliştirme.
5. Bireyin toplumsallaşmasını kolaylaştırmada; grup çalışmalarına katılma, grubun üyesi olma, grup içinde kendini kabul ettirme ve dikkati çekme davranışlarını kazandırma.
6. Bireyde, ulusal birlik ve bütünlük bilincini geliştirme.

Son olarak; toplumsal anlamda müziğin önemini ifade eden birkaç söze de yer vererek konunun daha derinlemesine düşünülmesine öneminin farkına varılmasında biraz daha dikkati çekmek gerekmektedir.

“Bir toplumun müziği bozuldu mu, o toplumda pek çok şey de bozulmuş, demektir” KONFÜÇYUS

“Bir ulusun yeni değişikliğinde ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir.” M.K.ATATÜRK

“Müzik, tüm erdemlerin tohumudur. Toplum ve özellikle gençlik, bu tanrısal sanatla yükseltilebilir.” Martin LUTHER

1.8. Planlı ve Programlı bir Özenen (Amatör) Koro Eğitimi ile Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Kültürel Yeterlikler

Kültür; en genel tanımıyla TDK, Türkçe Sözlük’te şöyle tanımlanmıştır:

“Tarihi, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin.”

“Kültür-Müzik” bağlamını Sun şu şekilde ifade etmiştir:

“Kültür, yalnız okul öğretimiyle edinilen bilgiler değildir. Bununla birlikte, dil, din, gelenekler, görenekler, güzel sanatlar ve bunların sonucu olan aktöre’nin bir toplumdur. Bir duyma, bir düşünme tarzıdır. Bütün bunlarla

bağımlı olarak da bir davranıştır...Yirminci yüzyılda en önemli kültür dalı güzel sanatlardır.Müzik ve temsil sanatları da bu dalın en etkin birer koludurlar.” (SUN, 1969)

Bireylerin ve toplumların kültür düzeylerinin ve dünya görüşlerinin en güvenilir kaynağı ve ölçütü kendi dilleridir. “Konuşma ve “dil”, insanlık tarihinin herhangi bir çağında belli bir topluluğun veya toplulukların içinde, kamunun kullanmasıyla evrim geçirerek, değer kazanmış ve tanınabilir duruma gelmiş sistemlere göre düzenlenip telaffuz edilen boğumlu seslerden bir anlatım aracıdır.” (DİLAÇAR,1968)

Dilin önemini vurgulayan Fischer, “dilini bir anlatım aracı olmaktan çok bir bildirişim aracı olduğu” ifadesiyle, aslında söz konusu koro eğitimi sayesinde bireyin kültürel anlamda başta dilini tanıdığını, onu en doğru, en etkili, en güzel şekilde kullandığını, daha sonra bu anlatım gücü doğrultusunda işlenen konuları evrensel bir dil olan müzik yoluyla bireylere, kültürlere ve toplumlara bildiren en etkili araç olduğunu düşündürmektedir. (FISCHER, 2005)

Dolayısıyla, “Toplumların gelenek ve göreneklerine göre farklı özellikler gösteren dil, müzikle birleşince zengin bir tını (timbre), yansıtma niteliği ve ötümlülük (sonorite) kazanır. Söz gelimi, “doğunun halk türküleri batıninkilerden ayrılır. Japonların sesleri, zencilerin seslerine benzemez.Türkçe ve İtalyancada sonu sesli harfle biten açık hecelerin sıkça kullanımı,Fransızların bazı heceleri geride oluşturmaları, Almanların çok kullandıkları sessiz harfler, bu toplumların şarkı söyleme biçimlerini etkilemiş ve birbirinden farklı şan ekollerinin doğmasına neden olmuştur.” (BURAD-ÇAĞLAR,1972)

Türk Dili de, Türk Koro Müziğinin gelişip yaygınlaştırılmasına yardımcı olacak özelliklere sahiptir.

Dolayısıyla yukarıdaki ifadeler ve odaklanmış görüşme sonucu uzmanların verdiği cevaplar doğrultusunda edinilen bilgilerden yola çıkılarak planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro eğitimi ile bireylere kazandırılması hedeflenen kültürel yeterlikler şu şekilde sıralanmıştır:

1. Üstün nitelikli, çağdaş Türk kültür ve sanat yapıtlarına çok seslilik bünyesinde yeni bir soluk kazandırılarak korolarda söyletilmesi, bireylerin

Türk müzik kültürünü tanınması ve sevmesi, seslendirilen eserler ile halkın da koro müziğini sevmesini sağlama.

2. Bireylerin dil ve anlatım becerilerinin gelişmesi için çalışmalarda toplu konuşma ve güncel konularda tartışma imkanı yaratma.
3. Bireylerin müziksel beğeni anlayışlarını geliştirme.
4. Güncel kültürel ve sanatsal faaliyetlerden haberdar olmalarını sağlama.
5. Takip edilen etkinlikler hakkında konuşma ve etkileşme.
6. Bireylerin müzik dışı kültürel ve sanatsal faaliyetleri de takip etmelerini sağlama.

1.9. Problem Durumu

Koro eğitimi toplu olarak uygulanan ve çok yönlü bir eğitimidir. Dolayısıyla koronun bireysel, toplumsal, eğitsel, kültürel ve ekonomik işlevleri doğrultusunda bireylere kazandırılması hedeflenen yeterliklerin saptanması ve bu işlevlerin ne oranda yerine getirildiğini ortaya koymak bu araştırmanın çıkış noktası olmuştur.

Alanlarında profesyonel sekiz uzmanla odaklanmış görüşme yöntemiyle bu yeterlikler hakkında yapılan görüşmeler, ülkemizdeki mevcut özengen koro eğitimciliği ile durumu ortaya koymuş, korolarda görev alan öğrencilerde gözlemlenen değişiklikler ifade edilmiş ayrıca planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi ile bireylere kazandırılması hedeflenen temel hedef davranışlar hakkında fikir ve öneriler sunulmuştur.

Tüm bu saptamalardan hareketle, araştırmanın problem cümlesi şu şekilde tanımlanmıştır:

1.10. Problem ve Alt Problemler

Problem: Planlı ve programlı bir özengen koro eğitiminin, bireylere kazandırması hedeflenen eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterlikler ve söz konusu eğitimin bu yeterliklere etkililik düzeyi nedir?

Bu problemin çözümü için aşağıdaki alt problemlerin çözülmesine gerek duyulmuştur:

1. Planlı ve programlı bir özengen koro eğitiminin bireye kazandırdığı bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlar nelerdir?
2. Planlı ve programlı özengen koro eğitimi ile koro üyelerine kazandırılması hedeflenen yeterliklerde, cinsiyet, yaş ve öğrenim durumları nasıl bir farklılık yaratmaktadır?
3. Planlı ve programlı bir özengen koro süreci ile bireye kazandırılması hedeflenen eğitsel (müzik eğitimi alanındaki) yeterlikler nelerdir?
4. Planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi ile bireye kazandırılması hedeflenen toplumsal yeterlikler nelerdir?
5. Planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi ile bireye kazandırılması hedeflenen kültürel yeterlikler nelerdir?

1.11. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı; planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi ile bireylere kazandırılması hedeflenen eğitsel (müzik eğitimi alanındaki), toplumsal ve kültürel yeterliklerin ve bu yeterliklere bireylerin cinsiyet, yaş ve öğrenim durumu değişkenlerinin etkililik düzeylerinin saptanarak, Türkiye'deki özengen koro eğitiminin olumlu yönde geliştirilip, yaygınlaştırılmasına, ülkemizde koro müziğinin sevdirmesi ve bireylere ne gibi yeterlikler sağladığının farkına varılmasında daha somut örnekler ortaya koyabilmede yardımcı olmaktır.

1.12. Araştırmanın Önemi

Araştırma; planlı ve programlı eğitimi amaçlayan özengen bir koro eğitiminin, bireylerin eğitsel (müzik alanındaki), toplumsal (sosyal) ve kültürel yaşamlarına ne gibi katkılar sağlamakta olduğunun ve bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlarda ne gibi kazanımlar sağladığının belirlenmesi ve bu alanda yapılan ilk

araştırma olması açısından önemlidir. Ayrıca, gelecekte bu konu ile ilgili yapılacak olan çalışmalara da yol göstermesi bakımından da önem taşımaktadır.

1.13. Sayıtlar

1. Planlı ve programlı bir anlayışla uygulandığı takdirde özenen koro eğitiminin bireylere, eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterlikler sağladığı,
2. Seçilen araştırma yönteminin araştırmanın bilimsel güvenilirliği bakımından geçerli olduğu,
3. Yapılan odaklanmış görüşmelerin gerçeği yansıttığı,
4. Sorulara ilişkin görüşleri tespit etmek için geliştirilen veri toplama envanterlerinin yeterli olduğu,
5. Ulaşılan verilerin yeterli ve güvenilir olduğu,
6. Örneklemenin evreni temsil ettiği,
7. Veri destekleyici nitelikteki sözlü ve yazılı kaynakların yeterli bulunduğu gibi varsayımlardan hareket edilecektir.

1.14. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Ankara’da planlı ve programlı bir şekilde çalışmalarını sürdüren altı özenen koro ve bu koroların örgün müzik eğitimi almamış bireylerinden oluşan yüz kişilik örneklem grubu ile,
2. Özenen koro eğitimciliği yapmış / yapmakta olan alanlarında profesyonel sekiz uzman koro şefi ve bu uzmanların “ Odaklanmış Görüşme” ve “Değerlendirme Ölçeği” ile hazırlanan araştırma sorularına verecekleri cevaplar ile,
3. Yüksek lisans programı için ayrılan süre ve araştırmacının sağlayabildiği maddi olanaklar ile sınırlıdır.

1.15. Tanımlar ve Kısaltmalar

Bu bölümde araştırmanın konusu ile ilgili terimler, kısaltmalar ve açıklamalarına yer verilmiştir.

TANIMLAR

Artikülasyon : Boğumlanma.

Fizyolojik : Vücut yapısı ile ilgili.

Frekans : Ses, dalga vb. nin saniyedeki titreşim sayısı, sıklık.

Larenks : Gırtlak.

Özengen : Amatör.

Partisyon : Bir orkestra eserinde bölümlerin bütününe içine alan nota defteri.

Polifonik : Çoksesli.

Solfej : Müzik ezgilerinin nota adları ile ses ve süre değerlerine uygun bir biçimde söylenmesi.

Trup : Aynı tiyatrodaki çalışan oyuncular topluluğu.

KISALTMALAR

A.Ü. : Ankara Üniversitesi

Dr. : Doktor

Doç. : Doçent

P.P.B.ÖK.E. : Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi

Prof. : Profesör

T.P.K.D. : Türkiye Polifonik Korolar Derneği

TRT : Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu

Yard. : Yardımcı

BÖLÜM 2

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde bu araştırmada yararlanılan, konu ile ilgili araştırmalara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tatman (2001), “Koro Yöneticilerinde Bulunması Gereken Özellikler Ve Türkiye’de Koro Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sorunu” konulu yüksek lisans tezinde; örneklem grubunu oluşturan koro şefleri ile yapılan odaklanmış görüşmeler sonucu alınan açık uçlu cevaplardan koro yöneticilerinde bulunması gereken özellikleri (donanımları) müzik-eğitsel, bireysel, kültürel ve toplumsal açılardan değerlendirerek Türkiye’deki mevcut durum ortaya konmuştur. Bu yeterliklerin kazandırılması için Türkiye’de ayrı bir koro yöneticiliği bölümünün bulunmaması yüzünden, yapılan çalışmaların yetersiz kaldığı sonuçlarına varılmış, yaygınlaştırılması için önerilerde bulunulmuştur.

2001 yılında düzenlenen “I.Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu” nda sunduğu “İnsan, Müzik, Koro ve Koro Eğitiminin Temelleri” konulu bildirisinde Uçan (2001), insan ve müzik, insan ve koro ilişkilerini tanımlamış, insanın müziksel davranış biçimleri, müziksel gelişimi, müziksel etkileşimi gibi konularda koronun yeri ve önemini vurgulamıştır. Aynı bildirisinde, koronun insan yaşamındaki bireysel, eğitsel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerine ve koro türlerine değinmiştir. Tüm konular dahilinde insanın, müzikten yoksun olamayacağı ve kendi sesinin en değerli çalgısı olduğu sonuçlarından yola çıkarak müzik eğitiminde koro eğitimi ve yönetimine önem verilmesi gerektiği önerilerinde bulunmuştur.

Okatan (2001), aynı sempozyumda sunduğu “Müzik-Toplum Etkileşiminde Koro Müziğinin Rolü” konulu bildirisinde, koro müziğinin önemi, koro eğitimi ve yönetiminde kalite, koro eğitimi ve yönetiminde kalite bilincinin gerekliliği alt başlıklarına değinerek Türkiye’de koro eğitimine daha fazla önem verilmesi, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için önerilerde bulunmuştur.

Yener (2001), “Türkiye’deki Koro Çeşitleri ve Müzik Toplum Etkileşiminde Koro Müziğinin Rolü” konulu bildirisinde, Türkiye’deki koro türleri, koroların nitelikleri ve koroların etkinlikleri ile toplumun kültürel ve müziksel gelişimine katkıda bulunmanın önemine değinmiş ve bu konudaki önerilerine yer vermiştir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Yöntem genel anlamıyla bir amaca ulaşmak için, belli bir düzene göre izlenen yol demektir. Türkçe sözlükte ise “bilimde belirli bir sonuca erişmek için bir plana göre izlenen yol, metot” olarak tanımlanmaktadır.(TDK,1992)

3.1. Araştırmanın Niteliği

Araştırma, genel çerçevesi, amacı ve yöntemi bakımından tarama modelini esas alan betimsel ve yarı nitel bir araştırmadır.

Her ne kadar yöntemleri, süreçleri ve özelliklerini kapsayan tam bir tanım yapmak güç ise de, nitel araştırmayı; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak mümkündür. (ŞİMŞEK-YILDIRIM, 2004)

Araştırma kapsamında planlı ve programlı bir koro eğitimi ile bireye kazandırılması hedeflenen eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterliklerin ne ölçüde sağlanabildiğine ilişkin durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte, araştırmaya konu olan özengen koro eğitimi ile bireye kazandırılması hedeflenen eğitsel (müzik alanındaki), toplumsal ve kültürel yeterliklerin incelenmesi konusunda bu alanda yapılmış ilk çalışma olduğu için de ülkemizdeki özengen koro müziğinin gelişimi ve yaygınlaştırılmasında önemli bir yer tutmaktadır.

Araştırma çerçevesinde Ankara’da çalışmalarını planlı ve programlı bir anlayışla sürdürmekte olan özengen korolar belirlenmiş ve bu korolarda görev alan bireylerin gözlem ve düşüncelerinden yararlanılmıştır. Bu gözlem ve değerlendirmelerin yanısıra alanında uzman sekiz özengen koro eğitimcisi ile görüşmeler yapılmış bu görüşmeler sonucunda ulaşılan bilgiler sayesinde Türkiye’deki özengen koro eğitiminin genel durumu saptanmıştır. Bu saptamalardan hareketle, koroların yaygınlaştırılması için neler yapılabileceği değerlendirilmiş, bu

sonuçlar doğrultusunda özenen koro eğitiminin hedefleri ve bireylere sağlaması hedeflenen eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterlikler belirlenmiştir.

Ankara’da planlı ve programlı bir anlayışla çalışmalarını sürdüren altı özenen koronun toplam yüz üyesine anket soruları hazırlanmış, bu kapalı uçlu sorular dahilinde özenen koro eğitiminin bireylere kazandırdığı eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterliklere cevap aranmıştır.

En son olarak da elde edilen verilerin istatistiksel çözümlleme yöntemleriyle açıklanabilmesini sağlamak üzere istatistiksel yöntemlere başvurulmuştur.

3.2. Evren ve  rneklem

Bu araştırmanın evrenini Türkiye’deki 18 yaş üstü bireylerden oluşan özenen korolar, çalışma evrenini ise; Ankara’da çalışmalarını planlı ve programlı bir anlayışla sürdüren özenen korolar oluşurmaktadır.

Araştırmanın  rneklemini; Ankara’da çalışmalarını planlı ve programlı bir anlayışla sürdüren özenen korolardan Türkiye Polifonik Korolar Derneği Dernek Korusu, Türkiye Polifonik Korolar Derneği Gençlik Korusu, Türkiye Polifonik Korolar Derneği Büyükler Korusu, Türkiye Polifonik Korolar Derneği Kızlar Korusu, Ankara Üniversitesi Ankapella Korusu, TRT Gençlik Korusu’nda görev alan toplam yüz koro  yesi ve özenen koro eğitimciliği yapmakta olan toplam sekiz koro şefi uzman oluşurmaktadır. Bu korolarda görev alan bireylere korolarda aldıkları eğitim sürecinde kazandıklarını düşündükleri eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterliklerin sınanması amacıyla “Değerlendirme  leği”ne uygun olarak kapalı uçlu anket soruları hazırlanmış ve her bir soru için beş derecelendirme seçeneği sunulmuştur. Araştırmaya katılan bireylerin tümü; tamamen amatör ruhla ve özenen korolarda aldıkları müziksel bilgi ve becerileri doğrultusunda çalışan bireylerdir. Bu nedenle araştırmanın daha iyi ve güvenilir sonuç vereceği d ş n lm ş ve anketlerde müzik eğitimi anabilim dallarında, konservatuvarlarda ya da ilgili bölümlerde okuyan bireylerin cevapları değerlendirmeye katılmamıştır.

Yukarıda adı geçen özengen korolarda çalışmalarına devam eden eğitimciler ve araştırma örnekleminde olmayan özengen koro eğitimcilerinden oluşan toplam on uzmanın konu ile ilgili görüşleri alınmış ve odaklanmış görüşme sonucunda elde edilen bilgilerden alıntılar yapılarak tezin güvenilirliğine katkı sağlanmıştır.

Araştırmaya katılan uzmanlardan üçü yüksek lisans yapmış, biri ise Profesör ünvanına sahiptir. Uzmanlardan biri planlı ve programlı bir eğitimi amaçlayan T.P.K.D.Kızlar Korosu'nu diğer üçü ise TRT Çoksesli Korosu, TRT Çoksesli Gençlik Korosu ve TRT Çocuk Korosu'nu çalıştırmayı sürdürmektedir.

Çizelge 3.3.1. Korolara göre anketlerin cevaplanma oranı

KOROLAR	SAYI	YÜZDE
T.P.K.D.DERNEK KOROSU	10	10
T.P.K.D.GENÇLİK KOROSU	30	30
T.P.K.D.BÜYÜKLER KOROSU	20	20
T.P.K.D.KIZLAR KOROSU	5	5
TRT GENÇLİK KOROSU	30	30
A.Ü.ANKAPELLA KOROSU	5	5
TOPLAM	100	100,0

Anketlerin cevaplanma sayıları, T.P.K.D.Dernek Korosunda 10, T.P.K.D.Gençlik Korosunda 30, Büyükler Korosunda 20, T.P.K.D.Kızlar Korosunda 5, A.Ü.Ankapella Korosunda 5 ve TRT Gençlik Korosunda 30'dur.

Çizelge 3.3.2. Anketlerin korolardaki cinsiyet ve yaş dağılımına göre cevaplanma oranı

KOROLAR		CİNSİYET		YAŞ	
		BAY	BAYAN	18-25	25 +
T.P.K.D.DERNEK KOROSU		6	4	2	8
T.P.K.D.BÜYÜKLER KOROSU		7	13	0	20
T.P.K.D. GENÇLİK KOROSU		12	18	29	1
T.P.K.D. KIZLAR KOROSU		0	5	0	5
TRT GENÇLİK KOROSU		11	19	23	7
A.Ü.ANKAPELLA KOROSU		2	3	0	5
TOPLAM (100)	YÜZDE	38	62	54	46
	SAYI	38	62	54	46

Araştırmaya katılan altı koronun toplam yüz üyesinin cinsiyete göre dağılımı; T.P.K.D. Dernek Korosu üyelerinin altısı bay, dördü bayan, T.P.K.D. Büyükler Korosu üyelerinin yedisi bay, on üçü bayan, T.P.K.D. Gençlik Korosu üyelerinin on ikisi bay, on sekizi bayan, T.P.K.D. Kızlar Korosu üyelerinin tümü adından da anlaşılacağı gibi bayan olduğu için araştırmaya katılan beş bayan, A.Ü.Ankapella Korosu üyelerinin ikisi bay, üçü bayan, TRT Gençlik Korosu üyelerinin ise on biri bay, on dokuzu bayan olarak belirlenmiştir. Çizelge 3.3.2.'de görüldüğü gibi, müzik eğitimi almamış bireylerden oluşan özengen korolar arasında en çok katılım TRT Gençlik Korosu üyeleri ile T.P.K.D. Gençlik Korosu üyelerinden sağlanmıştır. T.P.K.D. Büyükler Korosu kuruluş amaçları sebebiyle üyelerini hep 25 yaş ve üstü bireylerden seçmektedir. Bu sebeple bu korodaki 18-25 yaş arası birey sayısı “0” (sıfır) dır.

Örneklem grubunu oluşturan bireylerden araştırmaya katılan üyelerin %54'ünün 18-25 yaş arası, % 46'sının ise 25 yaş ve üstü olduğu belirlenmiştir.

Üyelerin cinsiyetleri % 38 ile bay, % 62 ile bayan olarak belirtilmiştir. Bu çizelgeden yola çıkılarak araştırmanın örneklemini oluşturan üyeler arasında; bayanların özengen koro eğitimine eğilimlerinin baylardan daha fazla olduğu, yaş faktörünün ise katılıma önemli bir etkisi olmadığı görülmektedir.

Çizelge 3.3.3. Anketlerin korolardaki bireylerin öğrenim durumlarına göre cevaplanma oranları

KOROLAR		İLKÖĞRETİM	ORTAÖĞRETİM	YÜKSEKÖĞRETİM
A.Ü.ANKAPELLA KOROSU		0	0	5
T.P.K.D.DERNEK KOROSU		0	0	10
T.P.K.D.BÜYÜKLER KOROSU		0	3	17
T.P.K.D.GENÇLİK KOROSU		0	15	15
T.P.K.D.KIZLAR KOROSU		0	0	5
TRT ÇOKSESLİ KOROSU		0	7	23
TOPLAM (100)	SAYI	0	25	75
	YÜZDE	0	25	75

Üyelerin öğrenim durumlarının korolara göre dağılımının gösterildiği çizelge 3.3.3. te görüldüğü gibi; A.Ü.Ankapella Korosu’nda, TPKD Kızlar Korosu’nda ve TPKD Dernek Korosu’nda görev alan bireylerin tümü yüksek öğretim mezunudur. TPKD Büyükler Korosu’nda görev alan üyelerin 3’ü orta öğretim mezunu, 17’si ise yüksek öğretim mezunudur. TRT Gençlik Korosu üyelerinin birçoğu hala öğrenci olduğu için orta öğretimde okuyan öğrenci sayısı diğer korolara oranla biraz daha fazladır. Bu koroda orta öğretim mezunu sayısı 7, yükseköğretim mezunu sayısı ise 23’tür.Araştırmaya katılan TPKD Gençlik Korosu’nda görev alan bireylerin 15’i orta öğretimde, 15’i ise yükseköğretimde eğitimlerini sürdürmektedir. Bu çizelgede görüldüğü gibi; araştırmaya katılan yüz üyenin %25’i orta öğretimini tamamlamış ya da halen eğitimine devam etmekte iken, %75’i yüksek öğretim mezunu ya da yükseköğretimde eğitimini sürdürmektedir.

3.3.Verilerin Toplanması

Ankara’da çalışmalarını sürdürmekte olan planlı ve programlı bir çalışma düzenine sahip özengen korolara ulaşılmış ve bu koroların çalışmaları araştırmacı tarafından izlenerek korolar hakkında gözleme dayalı bilgiler edinilmiştir. Korolarda görev alan bireylerin toplam mevcutları belirlenmiş, örneklem grubu olarak değerlendirmeye sadece müzik eğitimi almamış ya da müziğe özengen koro eğitimi

ile başlamış bireyler alınmıştır. Bireylerin yaş, cinsiyet, öğrenim durumları hakkında, hazırlanan anket soruları sonucunda bilgi edinilmiştir. Daha sonra “Değerlendirme Ölçeği” ile bireylerin koro eğitimi sonucunda kazandıklarını düşündükleri eğitsel (müzik alanındaki), toplumsal ve kültürel yeterlikler sınanmıştır.

Alanında profesyonel sekiz uzman koro şefi ile birebir uygulanan “Odaklanmış Görüşmeler” sonucunda bugüne kadar çalıştırmış oldukları korolardaki bireylerin yaş, cinsiyet, öğrenim durumu konularındaki gözlemleri alınmıştır. Konunun her yönüyle incelenebilmesi nedeniyle toplumsal yeterliklere ilişkin sorular; kapalı uçlu sorular olarak “Değerlendirme Ölçeği” ile cevaplandırılmıştır. Bunların yanısıra uzmanların çalıştırdıkları korolarda gözlemledikleri öğrencilerin birbirleri ile olan ilişkileri, kişisel, eğitsel ve kültürel gelişimleri hakkında açık uçlu sorular yardımıyla bilgi alınmıştır.

Özengen koro eğitimi ile ilgili yazılı kaynaklar taranmış, bu konu ile ilgili tanımlar, terimler, örnekler ve uygulamalar incelenerek araştırmanın güvenilirliğine katkı sağlanmıştır.

3.3.1. Değerlendirme Ölçeğinin Uygulanması

Araştırmada “Değerlendirme Ölçeği” ile korolarda görev alan bireyler, eğitsel (müzik eğitimi alanındaki), toplumsal ve kültürel yeterliklerini şahsi olarak değerlendirmiş ve bu değerlendirmeyi hazırlanan kapalı uçlu anket sorularıyla yapmıştır. Sorular dört ayrı konu başlığı altında sunulmuştur:

Birinci bölüm, bireylerin tamamen kişisel bilgilerinin yer aldığı “Kişisel Bilgilere İlişkin Sorular” olarak adlandırılmıştır. (Ek-1) Burada bireylerin isteğe bağlı olarak cevaplandığı “Ad –Soyad” bilgisi dışında, “Doğum Tarihi”, “Cinsiyet”, “Öğrenim Durumu” hakkında sorular bulunmaktadır.

İkinci bölüm, P.P.B.Ö.K.E. ile bireyler kazandırılması hedeflenen eğitsel (müzik alanındaki) yeterliklere ilişkin altı sorudan oluşmuştur. Bu sorular ile bireylerin müziksel işitme yeteneğini, müziksel duyarlılığını, sesin oluşumu için doğru duruşu alabilme ve solunum, sesi doğru yerde ve temiz üretebilme , şarkı

söylemede dili açık ve anlaşılır kullanabilme becerilerini ne ölçüde geliştirdikleri araştırılmıştır. (Ek-2)

Üçüncü bölüm, P.P.B.Ö.K.E. ile bireylere kazandırılması hedeflenen toplumsal yeterliklere ilişkin beş sorudan oluşmuştur. Bu sorular ile söz konusu koro eğitiminin, bireylerin arkadaş ilişkilerine, grup içinde güven kazanma, kendini kabul ettirme, grup çalışmalarına katılma, sorumluluk alma, paylaşma, dayanışma, çevresindekilere karşı esnek, anlayışlı, hoşgörülü, saygılı olma, doğa, yurt, toplum ve ulus sevgisi kazanmalarındaki etki düzeyleri araştırılmıştır. (Ek-3)

Dördüncü bölüm ise P.P.B.Ö.K.E. ile bireylere kazandırılması hedeflenen kültürel yeterliklere ilişkin üç sorudan oluşmuştur. Bu sorular sonucunda ise, bireylerin aldıkları koro eğitimi sayesinde müziksel beğeni anlayışlarını geliştirme, diğer kültürel ve sanatsal etkinlikleri izleme ve müzik kültürünü geliştirme düzeyleri araştırılmıştır. (Ek – 4)

3.3.2. Odaklanmış Görüşme Yönteminin Uygulanması

Görüşmede ele alınan konunun toplumdaki yaygınlık oranlarından çok, ayrıntılı bir tanımın çıkarılması, daha odaklı ve konuyu derinlemesine ele almayı olası kılan bir kurgulanmanın yapılması söz konusudur (ÖZER,2002:38).

Yukarıdaki açıklama ışığında görüşmeler, araştırmaya katılan uzmanlarla karşılıklı soru sorularak ve cevapları kayıt cihazıyla kaydedilerek yapılmıştır. Bazı uzmanlar kayıt yöntemini kabul etmeyip cevaplarını dikte ettirmişlerdir. “Görüşme” altı kapalı uçlu, on iki açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Uzmanlara yöneltilen sorular da dört ayrı bölümde yöneltilmiştir. Birinci bölümde uzmanlara “Kişisel Bilgi ve Görüşler”i dahilinde; çalıştıkları kurum, bu zamana kadar çalıştırmış oldukları koro türleri, özengen koro eğitimciliğine başladıkları yıl ve koro eğitimciliği yapmış oldukları süre, öğrencilerinde gözlemledikleri davranışlarda cinsiyet, yaş ve öğrenim durumu faktörlerinin etki düzeyleri, Türkiye’deki özengen koro eğitimi ile ilgili görüş ve önerileri konularına cevap aranmıştır. (Ek – 5)

İkinci bölümde, uzmanların P.P.B.Ö.K.E. ile bireye kazandırılması hedeflenen eğitsel (müzik eğitimi alanındaki) yeterliklere ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu bölümdeki sorular eğitimin üç ana boyutu olan “Bilişsel”, “Duyuşsal” ve “Devinişsel-Psiko-Motor” yeterlikler olmak üzere yöneltilmiştir. (Ek – 6)

Üçüncü bölümde uzmanların P.P.B.Ö.K.E. ile bireylere kazandırılması hedeflenen toplumsal yeterliklere ilişkin görüşleri alınmıştır. Sadece bu bölümdeki altı soru kapalı uçlu olarak “Değerlendirme Ölçeği” ile hazırlanmıştır. Cevaplar tamamen, büyük ölçüde, kısmen, çok az ve hiç seçenekleriyle sınırlandırılmıştır. Bu bölüme ilişkin sorular ile koro eğitiminin bireyler arasında ortak duygu – düşünce birliği oluşturarak; yardımlaşma, dayanışma, paylaşma davranışlarını güçlendirmede, sevgi ve saygıya dayalı insancıl duyguları geliştirme, daha esnek, hoşgörülü ve anlayışlı olmalarını sağlamada, uluslararası ilişkilerin kurulması, geliştirilmesi, dostluk, işbirliği ve sosyal barış ortamlarının hazırlanmasına katkıda bulunmada, birlikte yapılan müzik çalışmaları sırasında sorumluluk alma, sorumluluğunun gereklerini yerine getirme davranışlarını geliştirmede, bireyin toplumsallaşmasını kolaylaştırmada; grup çalışmalarına katılma, grubun üyesi olma, grup içinde kendini kabul ettirme ve dikkati çekme davranışlarını kazandırmada, bireyde, ulusal birlik ve bütünlük bilincini geliştirmede ne ölçüde etkili olduğu araştırılmıştır. (Ek – 7)

Dördüncü bölümde ise uzmanların, P.P.B.Ö.K.E. ile bireylere kazandırılması hedeflenen kültürel yeterliklere ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu bölümdeki üç soru ile uzmanların görüşleri doğrultusunda, korolarda görev alan bireylerin aldıkları koro eğitimi sayesinde müziksel duyarlılığını, diğer sanatsal ve kültürel etkinlikleri izlemeye olan isteklerini ve bireyin dil ve anlatım becerilerinin gelişmesine olan etki düzeyleri araştırılmaya çalışılmıştır. (Ek – 8)

3.4.Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi

Değerlendirme Ölçeği”nden elde edilen verilerin istatistiksel çözümlemelerinde frekans (f) ve yüzde (%) değerlerinden oluşan tablolar kullanılmış, bu değerlere bakılarak genel bilgiler edinilmiş, araştırmaya katılan bireylerin korolara, cinsiyete, yaşa ve öğrenim durumlarına göre dağılım tabloları çıkarılmış ve dağılımın toplam

sayı ve yüzde oranları sergilenmiştir. Ayrıca konunun daha ayrıntılı olarak analiz edilebilmesi için her soru için ayrı tablo düzenlenerek korolara göre bireylerin verdikleri cevaplar ve uzman görüşleri incelenmiş, özengen koro eğitiminin bireylere kazandırılması hedeflenen eğitsel (müzik eğitimi alanındaki), toplumsal ve kültürel yeterliklerin yeterli olup olmadığı bulunmuştur.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümüne yönelik olarak elde edilen verilerin bulgulara dönüştürülerek yorumlanmasına yer verilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak “odaklanmış görüşme” yöntemi ile “değerlendirme ölçeği” kullanılmıştır. Önceden hazırlanan kapalı uçlu anket soruları ve açık uçlu “görüşme” soruları Ankara’da planlı ve programlı bir anlayışla çalışmalarını sürdüren altı özengen koronun toplam yüz üyesi ile özengen koro eğitimciliği yapmakta olan toplam sekiz uzman koro şeflerine yöneltilmiş, elde edilen bulgular iki ayrı bölüm olarak değerlendirilmiştir. Bu şekilde elde edilen bulgular hem koro üyeleri ve koro şefleri ne göre ayrı ayrı iki örneklem grubu olarak, hem de daha sonra genel olarak değerlendirilmiştir.

Diğer taraftan, konu ile ilgili bilgiler kaynak tarama yöntemiyle araştırılmış ve bulgulara dönüştürülerek yorumlanmıştır.

4.1.Uzmanların, Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi ile, Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel Yeterlikler İle İlgili Görüşleri

Çizelge 4.1.1. Uzmanların, planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinin müzik alanında bireye kazandırdığı bilişsel davranışlara ilişkin görüşleri

	Size göre, planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinin, müzik alanında bireye kazandırdığı bilişsel (bilgiye dayalı, öğrenilen) davranışlar nelerdir?
1	Genelde müzik eğitimi almamış bireyler oldukları için ilk önce temel müzik eğitimi veriyoruz. Daha sonra besteciler, yorumlanacak parçanın stili, yorumu ve anlamı üzerine bilgi veriyoruz. Korolar bu anlamda çok iyi birer müzik öğretim yuvası.
2	Özengen korolara bireyler başlarken sadece müziğe ilgi duydukları için kabul ediliyor,çünkü en temel amaç müziği sevdirmek.Bu nedenle bazen hiç müzik bilgisi olmayan bireyleri de korolara kabul edip onları eğitmek gerekiyor. Dolayısıyla ilk önce, ses ve işitme eğitimi önemle işlenmeli daha sonra ise parçanın tonunu bulma, ölçüsünü bulma, türü,stili ve kısaca da olsa bestecisi hakkında bilgi vermek sanırım kazandırmış olduğumuz bilişsel davranışların başlıcaları.
3	Genelde biz öğrencileri sadece 2 bazen de 3 ses duyabildikleri zaman yeterli bulup koroya kabul ediyoruz. Dolayısıyla temel müzik bilgisi yönünden eksik oluyorlar. En önce nota bilgisi ve solfej eğitimi üzerinde duruyoruz daha sonra parçanın öğrenilmesi sırasında birçok terim, tanımlar, işaretler ve bilgiler üzerinde duruyoruz.
4	Temel müzik eğitimi kapsamında, nota bilgisi, solfej eğitimi, işitme eğitimi, ses eğitimi, terimler, işaretler ve çoksesli duyumu geliştirme çalıştırmaları.
5	Ses eğitimi kapsamında öğrenilen tüm bilgiler, sonra tabii temel müzik bilgileri.Solfej çalışmaları, işaretler, terimler..Fakat ne yazık ki zaman yetersizliği bazen sadece parça çalışmayı öngörüyor, çok ayrıntılı bir solfej çalışması, çok uzun ve örneksel bir anlatım yapılamıyor.
6	En önemli davranışlar temel müzik davranışları. Dizeler üzerindeki notaların tanınması, okunması ve doğru seslendirilmesi. Müzik terimlerine ilişkin tüm işaretlerin tanınması, bilinmesi.ve ses eğitimi kapsamında verilen ses-nefes, konuşma eğitiminin dışında ses sağlığının korunması ve zararlı şeylerden uzak durulması konularında verilen bilgiler.
7	En önemli amacımız bireyin sesini tanımasıdır. Vücudunu tanıması, nefesini düzenlemesi, elini, kolunu, bacağına şarkı söylerken koordine edebilmesi en önemli bilişsel davranışlar. Ritim duygusu uyandırma ve temel müzik bilgileri.
8	Sesini net, doğru ve güzel kullanmak için gerekli bilgi ve kavramları öğreniyor, çoksesliliği öğreniyor, çokseslilikle ilgili bestecileri, eserleri tanıyor.

Çizelge 4.1.1.'de; araştırmanın örneklemini oluşturan uzman koro şefleri, planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro eğitiminin bireylere müzik alanında kazandırdığı bilişsel davranışları; “Temel Müzik Eğitimi”, “Temel Ses Eğitimi”, “Ses Üretme ve Yayma Organlarının Tanınması ve Korunması”, “Stiller”, “Dönemler ve Özellikleri”, “Besteciler ve Eserleri” başlıkları altında belirtmişlerdir. Bilişsel Davranışlar eğitim sürecindeki öğrenilen tüm terimsel ve kuramsal kazanımların bir sonucudur. Dolayısıyla koro eğitiminde en temel bilişsel davranış, temel müzik bilgileri ve kuramları daha sonra da ses eğitimi ve sağlığı konularıdır.

Uzmanların bu görüşlerinden yola çıkılarak tüm bu davranışların kazandırılması için gereken zamanın, haftada iki veya dört saatten oluşan çalışma süreleri içinde yeterli olmadığı ve bu nedenle bazı konuların atlandığı ya da yeteri kadar ilgi gösterilemediği açıklaması dikkat çekmektedir.

Çizelge 4.1.2. Uzmanların, planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinin müzik alanında bireye kazandırdığı duyuşsal davranışlara ilişkin görüşleri

	Size göre, Planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinin, müzik alanında bireye kazandırdığı duyuşsal davranışlar nelerdir?
1	Programlı olarak verildiğinde müziksel ve müzik dışı duyumlar vardır. Ve bu iki uyumun tam anlamıyla sağlanması durumunda ancak sağlıklı müzik yapılabilir. Ortak bir crescendo ve decrescendo yapabilmenin yolu, ortak hissedebilme ve ortak zamanlamadan geçer. Aynı koroda aynı düşünebilen hatta birbirinin düşüncesini anlayıp daha da yoğunlaştırabilen bir üye oluşumu vardır.
2	Söz konusu müzik olunca hisler çok önem taşıyor. Çünkü müziği yansıtan tek şey duygular..İlk başlarda sadece teknik konular ile ilgileniyoruz sadece ama daha sonra uyum ve hissedim de giriyor işin içine ve o zaman duyuşlar anlam kazanıyor.
3	Müzikalite adı altında, birlikte hissedebilme, müzikal duyum ve hissedim bilinci geliştiriyor.
4	Şefle uyum, iniş-çıkışlar, ortak uyum ve düşünce birliği uyandırma. Partisyonda gösterilenin dışındaki müziği yaşayabilme.
5	Müzikalite geliyor öncelikle. Beraber şefle aynı iniş- çıkışı hissedebilmek ve onun hareketlerine uyum sağlayabilmek sanırım en iyi örnek kazandırdığımız duyuşsal davranışlara.
6	Koro eğitiminde en önemli şey birarada bulunan çok sayıda bireyin tüm hislerinin, duyuşlarının, ifadelerinin, tepkilerinin bir doğruda toplanmasıdır. Çünkü gerek geçmiş yaşamlarındaki farklılıklar, gerekse cinsiyet faktörleri göz önüne alınınca çok heterojen bir toplulukla karşı karşıya kalıyorsunuz. Kimisi daha duyarlı, kimi sizin gibi hissetmeyebiliyor. Dolayısıyla duyuşsallık anlamında müzikalite kapsamındaki tüm duyuşlar bulunmakta.
7	Çoksesli müziği dinlemeyi öğrenmesi yaşamda çok yönlü bakmayı öğrenmesi demek bence.Çok yönlü hissedebilmek, toplu halde başlamak ve bitirmek.En önemli kazanımlar bence duyuşsal kazanımlardır.
8	Müziksel duyarlılıkları geliyor,estetik değerler geliyor,özgüven, disiplin paylaşım duyguları geliyor.

Çizelge 4.1.2’de; araştırmanın örneklemini oluşturan uzman koro şefleri, planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro eğitiminin bireylere müzik alanında kazandırdığı duyuşsal davranışları genellikle müzikalite bilincinin gelişmesi, toplu çalışmanın koşulu olan zamanlama birlikteliği, aynı anda başlama, durma, bitirme, birlikte hissetme ve homojen ses üretebilme olarak tanımlamaktadırlar. Uzmanların düşüncelerine göre, çoksesliliği dinlemeyi ve söylemeyi başarması, bireyin sosyal yaşamında da olayları farklı açılardan değerlendirebilme, çok yönlü düşünebilme,

toplu halde hareket edebilme, çevresindeki insanların hislerini özümseyebilme ve onlara uyum sağlayabilme gibi birçok davranışı geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Bu da ileriki yaşantısında bireyin estetik ve güzel duygular geliştirebilmesini ve bu duygularla çevresindekileri olumlu yönde etkileyebilmesini, toplumla uyumunun, toplumla paylaşımının gelişeceğini düşündürmektedir.

Çizelge 4.1.3. Örneklem grubundaki uzmanların, planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinin müzik alanında bireye kazandırdığı devinişsel davranışlara ilişkin görüşleri

	Size göre, Planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinin, müzik alanında bireye kazandırdığı devinişsel davranışlar nelerdir?
1	Planlı ve programlı korolarda iki tür davranış değişimi vardır: 1-Gözlemlenen, 2-Zaman içerisinde Gözlemlenebilen. Bunlardan biri kişinin yürüşü, hitabı, uyumu gibi dıştan gözlemlenebilen türde davranışlardır. Diğer ise ses organlarının, kaslarının, vücut yapısının, rezonans boşluklarının gelişimi ve değişimi gibi zamanla üretimleri sonucu gözlemlenebilen davranışlardır.
2	Koro eğitimi sürecinde bunu en iyi gözlemleyeceğimiz nokta ses-nefes bağlantısıdır. Bu devinişsel anlamda günlük hayatta bilinçli olarak yapmadığımız bir olay ve koro eğitimi sayesinde bu bağlantıyı günlük hayatta da kurmaya ve kullanmaya başlıyoruz. Daha önde ve anlaşılır konuşma, dil ve dudak tembelliği engelleme anlamında büyük rol oynamaktadır.
3	Ses eğitimi sayesinde vücudunu daha iyi tanıyor, daha önce kullanmadığı birçok kasını (başta diyafram olmak üzere) koordine edebiliyor.
4	Doğru yere nefes alma, nasıl durması gerektiği, baş, gövde, ağız gibi ses üretme organlarının tümünü koordine edebilme bunların hepsi birer devinişsel davranış.
5	Ayaklarını, ellerini, ağzının, başının pozisyonunu öğrenmesi, ses üretirken farkında olarak ya da olmayarak çalıştırdığı tüm kasları devinişsel davranışlardır.
6	Ses eğitiminde beden kontrolü önemli bir yer tuttuğu için bireyin yaşamının her alanında kullanabileceği gerek beden dili, gerek olaylara verdiği bedensel tepkiler ve kendini ifade ediş şekli koro eğitimi sayesinde daha farklı bir şekil kazanıyor. El-kol-mimik kontrolü, sesini kullanırken diyafram-nefes alış ve veriş kontrolü kazanıyor. Bunlar sanırım tüm devinişsel kazanımlarını özetliyor.
7	Ses eğitimi sürecinde öğrenilen temel müzik davranışları dışında beraber yürümek, beraber durmak, beraber hareket etmeyi kazanıyor bireyler. Ve bedenini koordine etmeyi, gerek şarkı söyleme esnasında bireysel, gerek koro üyeleri ile, gerekse şefin hareketlerine göre ayrı ayrı koordine edebilmeyi öğreniyor.
8	Daha disiplinli davranıyor, nefesini doğru kullanıyor, performans sırasında şefe dikkat etmeyi öğreniyor ve onlara uyum sağlamaya (duygu birliği, nefes birliği ve ses birlikteliği, doğru konuşma, artiküle vb.) çalışıyor.

Çizelge 4.1.3'te; araştırmanın ikinci örneklemini oluşturan uzmanlar, planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro eğitiminin bireylere kazandırdığı devinişsel davranışları; ses organlarının, kaslarının, vücut yapısının, rezonans boşluklarının gelişimi ve değişimi, önde ve anlaşılır konuşma, dil ve dudak

tembelliğini engelleme, baş, gövde, ağız gibi ses üretme organlarının tümünü koordine edebilme, el-kol-mimik kontrolünü sağlayabilme, sesini kullanırken diyafram-nefes alış ve veriş kontrolünü yapabilme olarak ifade etmektedir. Şarkı söyleme eğitiminde “çalgı” bireyin kendi bedeni olduğu için tüm vücudu farkında olarak ya da olmayarak devamlı bir devinim içerisinde. Dolayısıyla devinimsel davranışların birey tarafından en gözlemlenen ve en hissedilen davranışlar olduğu düşünülmektedir.

4.2.Uzmanların, Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi İle Koro Üyelerine Kazandırılması Hedeflenen Yeterliklerde, Cinsiyet, Yaş ve Öğrenim Durumu Değişkenlerinin Anlamlı Bir Fark Yaratıp Yaratmadığına İlişkin Görüşleri

Çizelge 4.2.1.Uzmanların, koro üyelerinde gözlemledikleri yeterliklerde cinsiyet faktörünün ne derece etkili olduğu hakkındaki görüşleri

	Planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinde öğrencilerinizde gözlemlediğiniz yeterliklerde cinsiyet faktörü nasıl bir farklılık yaratmaktadır?
1	Cinsiyet bakımından değerlendirecek olursam kız öğrencilerin koro eğitimine daha ilgili, daha katılımcı ve daha disipline olduklarını gözlemliyorum. Dahası, koronun özellikle kız çocukları için (gelişim sürecinde) mükemmel bir sosyal pencere görevi taşıdığını düşünüyorum.
2	Diğer faktörler de göz önüne alındığında en önemli farklılığın cinsiyet olduğunu düşünüyorum. Çünkü özellikle gençlik korolarında, erkek öğrencilerin henüz mutasyon dönemini atlatamamış oldukları için daha ürkek, cesaretsiz davrandıklarını, buna karşılık kız öğrencilerin daha devamlı, daha istekli ve katılım sayısı olarak daha fazla olduklarını belirtmeliyim.Bu dönemde nitelikli erkek sesi seçme olasılığı çok düşük kızlara oranla daha düşük oluyor.
3	Benim çalıştırdığım koronun tüm üyeleri bayanlardan oluştuğu için bu soruya karşılaştırmalı bir cevap veremeyeceğim. Ancak diğer koro şefi arkadaşlarımdan duyduğum bugüne kadarki eleştiriler hep kızların koro eğitimi alanında sayılarının daha fazla olduğu ve daha disiplinli oldukları için sivrildikleri yönündeydi.
4	Cinsiyet faktörü bakımından kızların daha ön planda oldukları bir gerçek.
5	Öğrencileri kız ve erkek olarak ayırmak istemiyorum çünkü bence cinsiyet çok önemli bir farklılık yaratmıyor. Erkeklerde çok başarılı ve istekli benim çalıştırdığım koroda.
6	Genel olarak kızlar çok daha uyumlu,erkekler biraz daha yavaş ilerleyen bir durum sergiliyor ama istisnai durumlar da var tabii.Ben daha çok cinsiyet açısından değil,ses partileri yönünden grupsal değerlendirme yapıyorum. Örneğin en istikrarlı parti baslar.
7	Her türlü eğitimde ve yaşamın her alanında nasıl cinsiyet faktörü önemli farklılıklar yaratmaktaysa, müzikte ve koroda da yaratmaktadır. Genelde kız öğrencilerin daha titiz,erkek öğrencilerin daha hayalci olduklarını gözlemledim.
8	Kız öğrenciler her yaş grubunda erkek öğrencilere kıyasla daha ilgili ve dikkatli oluyorlar.

Çizelge 4.2.1'e göre; ikinci örneklem grubunda yer alan uzmanlardan yedisi, planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi süreci cinsiyet bakımından değerlendirildiğinde; kız öğrencilerin daha ilgili, daha istekli ve kendilerine olan güvenlerinin daha yüksek olduklarını düşünmektedir. Erkek öğrencilere oranla, algılama hızlarının daha yüksek ve daha kısa sürede istenilene en yakın sonucu verdiği belirtilmiştir. Örneklem grubunda yer alan uzmanlardan sadece biri; koro eğitiminde cinsiyet faktörünün önemli bir farklılık yaratmamakta olduğu görüşünü savunmuştur. Bu ifadeler doğrultusunda, erkek öğrencilerin koro eğitimine yönlendirilmesi ve okullarda verilen örgün eğitim bünyesindeki müzik derslerinde özellikle mutasyon dönemini daha uzun sürede ve daha belirgin geçiren erkek öğrencilerin ses eğitimi konularında daha fazla bilgilendirilmesi konularına önem gösterilmesi gerektiğini düşündürmektedir.

Çizelge 4.2.2.Uzmanların, koro üyelerinde gözlemledikleri yeterliklerde yaş faktörünün ne derece etkili olduğu hakkındaki görüşleri

	Planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinde öğrencilerinizde gözlemlediğiniz yeterliklerde yaş faktörü nasıl bir farklılık yaratmaktadır?
1	Tabii ki çocuk korolarının önemi tartışılmaz, çünkü o yaşlarda alınan erken müzik eğitimi ve planlı programlı bir yaklaşımla uygulanan ses eğitimi bireyin daha sonra da koro çalışmalarına devam etmesini ve hatta mesleğe yönelme isteğini güçlendirecektir.
2	Benim çalıştırdığım koro 16-25 yaş aralığındaki bireylerden oluştuğu için ben iki uç yaş durumunu karşılayacağım. 16 –18 yaşlarındaki bireyler henüz ergenlik dönemini tamamlamış, çocukluktan tam olarak kurtulamamış değişken, biraz alıngan ve kırılgan bir yapıya sahipken, 23-25 yaş arası bireyler daha olgun, daha net algılayabiliyor. Dolayısıyla 18-25 yaş aralığı hem sosyal uyum, hem de müzikal uyum anlamında farklılık yaratıyor.
3	Bizim koromuzda farklı yaş aralıkları mevcut değil genelde 25 yaş ve üzeri. Bu nedenle müzikal ya da sosyal uyumlarında hiç problem yaşanmıyor. Fakat, çocuk, gençlik ve diğer korolarda yaş ve gelişim sürecinden kaynaklı zorlanmalar olduğunu duyuyorum, bu nedenle yaş faktörü önemli bir değişken koro müziğinde.
4	Yaş önemli bir değişken. Çünkü 25 yaşındaki bir bireyle, 50 yaşındaki bir bireyin ya da aynı cinsiyetteki iki farklı yaş grubundaki koristlerin seslerinin kaynaşması ve tek tip bir ses bütünlüğünde buluşması çok zor oluyor. Algılama anlamında da güçlükler yaşanabiliyor.
5	Yaş önemli bir farklılık. Özellikle çocuk korolarına daha fazla önem verilmeli, çünkü o yaşlarda alınan müzik eğitimi, o yaşlarda öğrenilen şarkılar onları ileride daha da müziğe yakınlaştıracak ve hatta koro belleğinde daha profesyonel bir bakışla algılanacak.
6	18-19 hatta 20 yaşında çocukların kavak yelleri esiyor başında, daha çocukluktan kurtulamamış, birçok işin henüz tam anlamıyla ciddiyetine varamamış oluyor. Ama 25 yaş üstü bireylerin algısal olarak da, disipline olma açısından da daha bilinçli olduklarından vakitlerinin anlamının ve değerinin farkına vardıklarından daha çabuk amaca ulaşılıyor. Hem de ses gelişimi anlamında 25 yaş üstü tabii ki daha uygun.
7	Koro eğitimini insanın sesine verdiği önem olarak tanımlayacak olursak, tabii küçük yaşlarda bu önemin farkına varması çok mümkün olmuyor. Özellikle gençler yaş dönemleri itibarıyla daha fazla önem verip daha disiplinli ve daha önem vererek koro eğitimine ilgi gösteriyorlar. İleriki yaşlarda ise bu amaç biraz daha sosyal çevre edinme, boş vakit değerlendirme, kültürlenme yönüne doğru kayıyor.
8	Yaş faktörü kişisel gelişim açısından önemli, örneğin mutasyon döneminde üyeler daha ilgisiz ve disiplinsiz davranabiliyorlar gözlemlerime göre.

Çizelge 4.2.2.'ye göre; uzmanların yaş faktörünün söz konusu koro eğitiminin bireylere kazandırması hedeflediği davranışları nasıl etkilediği konusunda verdiği cevapların tümünün aynı yönde olduğu görülmektedir. Belirtilen görüşler; koro eğitiminde yaş faktörünün gerek mutasyon döneminde bireylerin daha ilgisiz ve kendilerine (kendi seslerine) daha güvensiz olduğu, gerekse 18-20 yaş aralığındaki bireylerin henüz duygusal gelişimlerinin tamamlanmaması ve anlık tepkilerinin daha baskın olmasının bu eğitimde göze batan bir farklılık olduğu yönündedir. Uzmanların ifadelerine göre, bireylerin ses gelişimleri sürecinde karşılaştıkları sorunlara gösterdikleri tepkiler (alınganlık, çekimserlik, güvensizlik...vb.) koro eğitimi ile

kazandırılması hedeflenen davranışları da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu da koro eğitimcilerinin, çalıştırdıkları korodaki bireylerin yaş dönemleri, kişisel gelişimleri ve ses gelişimleri ile ilgili yeterli bilgi ve donanımına sahip olmaları gerektiğini düşündürmektedir.

Çizelge 4.2.3.Uzmanların, koro üyelerine kazandırılması hedeflenen yeterliklerde öğrenim durumu faktörünün etkili olup olmadığına ilişkin görüşleri

	Planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinde öğrencilerinize kazandırmayı hedeflediğiniz yeterliklerde öğrenim durumu faktörü nasıl bir farklılık yaratmaktadır?
1	Önemli bir değişken olduğunu düşünüyorum hatta yıllar önce ODTÜ’de kurduğum bir koroda yaşadığım deneyim bu konuda verebileceğim en güzel örnek. Sadece “şarkı söylemek istiyorum” diyen 45 kişi hiçbir test uygulamadan, ses ve işitme yetileri ölçülmeksizin kabul edilerek çalışmalarına başlayan koronun bugün hala TRT’de onaydan geçmiş kayıtlar olarak arşivde bulunup yayınlanmakta olduğu öğrenim durumu ve zeka durumunun koro eğitiminde ne kadar etkili olduğunun iyi bir göstergesi sanırım.
2	Eğitim ve öğrenim düzeyiyle ilgili tabii ki farklılıklar oluyor çünkü özellikle gençlik korosunda bu yaş sınırları daha da göz önünde örneğin lisede okuyan öğrenciler ve üniversitede okuyan hatta mezun olan öğrenciler birarada oluyor demek.Bu da dolaylı olarak sosyal ilişkileri etkileyip zaman zaman koro içi gruplaşmayı doğuruyor.
3	Etkili. Yükseköğrenim düzeyinde bir bireyin düşünceleri, yaptığı işe gösterdiği titizlik ve görev bilinci çok olumlu bir farkla görülebiliyor.
4	Koro eğitimi hatta müzik eğitimi kesinlikle daha önceden kazanılmış bilgi birikimleri ve öğrenimler sonucunda çok daha başarılı olunacak bir eğitim alanıdır. Çünkü koro eğitimi, pekçok zeka türüne aynı anda ama çok farklı alanlarıyla hitap edebiliyor.Ritm, ses, işaret, uyum, mimik gibi pekçok farklı davranışa aynı anda algılayıp tepki vermeyi öğreniyor.
5	Öğrenim durumunun önemli bir değişken olduğunu düşünmüyorum. Her yaşta bireye, her öğrenim durumundaki bireye koro eğitimi verilebilir, verilmelidir.
6	Tabii ki daha önceden alınmış bilgilerin doğru öğrenilmiş ya da öğretilmiş olması olumlu yada olumsuz etkileyebiliyor. Bazen hiçbirşey bilmeyen bir bireye davranış kazandırmak çok daha kolay oluyor, bildiğini sanan ama yanlış bilen bir bireyden.
7	Müzik bir zeka olgusu. Bu nedenle tabii ki müzik yapacak bireyin bir takım kültürel ve bilişsel yeterliklere sahip olması gerekli ama bence birey hiç okumamış, üniversiteye gitmemiş olabilir bu hususta en önemli değişken bireyin öğrenim durumundan çok müzikal zeka düzeyi. Çoklu zekanın birçok yönü farklı alanlarda savunuluyor bu nedenle bence müzik eğitiminin bir kolu olan koro eğitiminde bireyin müziksel-ritmik zeka düzeyi öğrenim durumundan daha önemli.
8	Öğrenim durumu bireyin koro eğitimine gösterdiği ilgi ve önemi etkiliyor çünkü daha bilinçli olarak algılamasını, yaptığı işi daha ciddiye almasını, hatta daha önceden bu konuda çok araştırma yapmasını ve bu tür etkinliklerini takip edip eleştirel bilgi donanımına sahip olmasını sağlıyor bilinç ve kültür düzeyi yüksek bireylerde.

Çizelge 4.2.3’e göre, araştırmanın ikinci örneklem grubunu oluşturan sekiz uzman koro şefinden yedisi öğrenim durumu faktörünün, bireyin planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro eğitimi sürecinde kazanmaları hedeflenen yeterliklerde etkili olduğu, biri ise öğrenim durumunun bu davranışların kazanılmasında bir etki

yaratmadığı görüşünü savunmuştur. Belirtilen görüşler sonucunda, öğrenim durumu daha yüksek olan bireylerin algılarının daha güçlü, koro müziğini daha önceden tanıyan, araştıran, izleyen, yaptığı işin bilincini ve önemini kavrayabilen bireyler olduğu ifade edilmektedir. Bireyin mevcut bireysel, toplumsal ve kültürel yeterliklerinin farkındalığı, çevresi ile uyumu, sorumluluklarını yerine getirme ve içinde bulunduğu bir topluluğa karşı sorumlu olma bilincinin gelişmişliği önem taşımaktadır. Bu durum da; yükseköğrenim düzeyindeki bireylerin müzik eğitiminin zorluğunun ve güzelliğinin daha fazla bilincinde olduğunu ve aldıkları eğitimin, kendi müziksel beğenilerine, becerilerine ve tercihlerine olumlu etkiler sağladığını düşündürmektedir.

4.3. Uzmanların, Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi İle, Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Toplumsal Yeterliklere İlişkin Görüşleri

Çizelge 4.3.1. Uzmanların, P.P.B.Ö.K.E.nin koro üyeleri arasında ortak duygu – düşünce birliği oluşturarak; yardımlaşma , dayanışma , paylaşma davranışlarını güçlendirmede etkililik düzeylerine ilişkin görüşleri

UZMANLAR	TAMAMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	KISMEN	ÇOKAZ	HİÇ
1		X			
2		X.			
3		X			
4	X				
5	X				
6	X				
7	X				
8		X			

Çizelge 4.3.1.'e göre araştırmanın örneklemini oluşturan uzmanların, P.P.B.Ö.K.E.ile bu korolarda görev alan bireyler arasında ortak duygu – düşünce birliği oluşturarak; yardımlaşma , dayanışma , paylaşma davranışlarını güçlendirme düzeylerine ilişkin soruya dört uzman “tamamen” , dört uzman “büyük ölçüde” cevabını vermiştir. Soruya kısmen, çok az ve hiç cevaplarını veren uzman sayısı “0” –sıfır-dır. Bu ifadeler sonucunda planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro

eğitiminin bireyin kazandığı duyuşsal davranışlar sonucunda ortak duygu – düşünce birliği oluşturma, yardımlaşma, dayanışma, paylaşma davranışlarını büyük ölçüde güçlendirdiği sonucuna varılmaktadır.

Çizelge 4.3.2. Araştırmanın örneklemini oluşturan uzmanların, P.P.B.Ö.K.E.nin bireyler arası davranışlarda sevgi ve saygıya dayalı insancıl duyguları geliştirme, daha esnek, hoşgörölü ve anlayışlı olmalarını sağlamada etkililik düzeylerine ilişkin görüşleri

UZMANLAR	TAMAMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	KISMEN	ÇOK AZ	HİÇ
1		X			
2		X			
3		X			
4	X				
5	X				
6	X				
7	X				
8		X			

Çizelge 4.3.2.'de Araştırmanın 2. örneklemini oluşturan uzmanlar, P.P.B.Ö.K.E.nin bireyler arası ilişkilerde sevgi ve saygıya dayalı insancıl duyguları geliştirme, daha esnek, hoşgörölü ve anlayışlı olmalarını sağlamadaki etki düzeyinin yüksek derecede olduğu görüşünde birleşmektedirler. Bu davranışların geliştirilmesi ile, bireyin yaşantısında, çevresini ve kendini sevmesi, kendisine ve çevresine saygı duyması, sosyal yaşamdaki birçok konuya daha duyarlı olması, insanlara yardımcı olması gibi birçok konuda olumlu etkiler yaratacağını düşündürmektedir.

Çizelge 4.3.3. Araştırmanın örneklemini oluşturan uzmanların, P.P.B.Ö.K.E.nin uluslararası ilişkilerin kurulması, geliştirilmesi, dostluk, işbirliği ve sosyal barış ortamlarının hazırlanmasına katkıda bulunmada etkililik düzeylerine ilişkin görüşleri

UZMANLAR	TAMAMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	KISMEN	ÇOK AZ	HİÇ
1		X			
2			X		
3			X		
4	X				
5	X				
6	X				
7		X			
8		X			

Çizelge 4.3.3.'te P.P.B.Ö.K.E.nin uluslararası ilişkilerin kurulması, geliştirilmesi, dostluk, işbirliği ve sosyal barış ortamlarının hazırlanmasına katkıda bulunmada, araştırmanın 2. örnekleminin oluşturan uzmanlardan üçü tamamen, üçü büyük ölçüde, ikisi ise kısmen etkili olduğu görüşünü belirtmektedir. Bu da bu davranışın geliştirilmesinde söz konusu koro eğitiminin diğer davranışlara oranla daha az etkili olduğunu düşündürmektedir. Oysa koro müziği, farklı dillerde ve farklı türlerde insanların din, dil ve ırk gözetmeksizin paylaşabileceği evrensel bir dildir. Bu görüşler; söz konusu davranışların ve bu bilincin geliştirilmesi için yapılan etkinliklerin ne derece yeterli olduğunu ve düzenlenen festival, konser veya şenliklerde bu konuya ne derece önem verildiğini düşündürmektedir.

Çizelge 4.3.4. Araştırmanın örneklemini oluşturan uzmanların, P.P.B.Ö.K.E.nin birlikte yapılan müzik çalışmaları sırasında sorumluluk alma, sorumluluğunun gereklerini yerine getirme davranışlarını geliştirmede etkililik düzeylerine ilişkin görüşleri

UZMANLAR	TAMAMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	KISMEN	ÇOK AZ	HİÇ
1	X				
2			X		
3		X			
4	X				
5	X				
6	X				
7	X				
8		X			

Çizelge 4.3.4'te; P.P.B.Ö.K.E.nin birlikte yapılan müzik çalışmaları sırasında sorumluluk alma, sorumluluğunun gereklerini yerine getirme davranışlarını geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan uzmanlardan 5'i tamamen, 2'si büyük ölçüde, biri ise kısmen etkili olduğu görüşünü belirtmektedir. Koro eğitimi toplu olarak uygulanan bir eğitim olduğundan, bireylerin bu eğitim sürecinde hem birbirlerine hem de şeflerine karşı mevcut sorumluluklarının yerine getirilmesi bilincinin kazandırılmasında planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro eğitiminin önemli bir yeri olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 4.3.5. Araştırmanın örneklemini oluşturan uzmanların P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin toplumsallaşmasını kolaylaştırmada; grup çalışmalarına katılma, grubun üyesi olma, grup içinde kendini kabul ettirme ve dikkati çekme davranışlarını kazandırmada etkililik düzeylerine ilişkin görüşleri

UZMANLAR	TAMAMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	KISMEN	ÇOK AZ	HİÇ
1	X				
2		X			
3		X			
4	X				
5	X				
6	X				
7	X				
8		X			

Çizelge 4.3.5.'te görüldüğü üzere; P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin toplumsallaşmasını kolaylaştırmada; grup çalışmalarına katılma, grubun üyesi olma, grup içinde kendini kabul ettirme ve dikkati çekme davranışlarını kazandırmada, araştırmanın 2. örneklemini oluşturan sekiz uzman koro şefinin 5'i tamamen, 3'ü ise büyük ölçüde etkili olduğu görüşünü ifade etmektedir. Görüldüğü üzere, söz konusu koro eğitimi, bireyin topluluk içinde var olma, kendini kabul ettirme, yapılan çalışmalarda aktif rol oynama ve bu sayede toplumsallaşmasını kolaylaştırmada büyük ölçüde etkilidir.

**Çizelge 4.3.6. Araştırmanın örneklemini oluşturan uzmanların
P.P.B.Ö.K.E.’nin, bireyde ulusal birlik ve bütünlük bilincini geliştirmede
etkililik düzeylerine ilişkin görüşleri**

UZMANLAR	TAMAMEN	BÜYÜKÖLÇÜDE	KISMEN	ÇOK AZ	HİÇ
1			X		
2			X		
3			X		
4		X			
5	X				
6	X				
7		X			
8		X			

Çizelge 4.3.6.’da; P.P.B.Ö.K.E. nin, bireyde ulusal birlik ve bütünlük bilincini geliştirmede, araştırmanın 2. örneklemini oluşturan sekiz uzman koro şefinin 2’si tamamen, 3’ü büyük ölçüde, 3’ü ise kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir. Bu bilincin geliştirilmesinde söz konusu koro eğitiminin çok az etkili olduğunu ya da etkili olmadığını ifade eden uzman sayısı “0” –sıfır-dır. Odaklanmış görüşmeler sonucunda uzmanların da ifade ettiği gibi, çalışmalar için ayrılan sürenin kısıtlılığı sebebiyle bu bilincin geliştirilmesi ile ilgili konulara ve tartışmalara yer verilememesi, söz konusu koro eğitiminin bireylerde bu bilinci uyandırmada etkin rol oynamadığını düşündürmektedir. Bu da önemli gün ve haftalar, toplumun genel, siyasi ve kültürel yapısını yakından ilgilendiren olaylar üzerinde çalışmaya başlamadan kısaca durulması veya söz konusu davranışları konu alan eserlerine daha fazla yer verilmesi bireylerin bu konulara daha duyarlı hale getirilmesine katkıda bulunmaları gerektiğine dikkat çekmektedir.

4.4. Uzmanların, Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi İle Bireye Kazandırması Hedeflenen Kültürel Yeterliklere İlişkin Görüşleri

Çizelge 4.4.1. Araştırmaya katılan uzmanların P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin müziksel beğeni anlayışını geliştirmede etkili olup olmadığına ilişkin görüşleri

	Planlı ve programlı bir koro eğitiminin, bireyin müziksel beğeni anlayışını geliştirme yönündeki etkileri nelerdir?
1	Koroda ses eğitimi sürecinde bireylere vurgulama, tonlama, artikülasyon anlamında pek çok olumlu davranış kazandırıyoruz. Ve bunları en iyi örneklerle sunuyoruz. olayısıyla öğrenciler bunlara uymayan örnekleri dinlemekten kaçınmaya, hatta “hocam sayenizde hiçbirşey dinleyemez olduk” esprisi ile doğruyu öğrettiğimizi ifade etmeye başlıyorlar.
2	Popüler kültürden tabii ki uzak kalamıyoruz ama aldıkları eğitim bünyesinde daha eleştiriye açık daha seçici olmayı öğrendiklerini düşünüyorum.
3	Çok geliştiriyor. Dinlediği müzik türleri değişiyor, başlarda çoksesli müziği anlamada, dinlemede ve yorumlamada zorluk yaşıyorlar fakat daha sonra buradaki kazanımlarını sosyal müzik beğenilerine de yoruyorlar. Bu da aldıkları eğitim sonucunda olumlu değişimler yaratıyor onlarda.
4	Kesinlikle geliştiriyor, öncelikle kendimden örnek vereyim, 92 yılında amatör olarak TRT Gençlik Korosuna başladığımdaki müziğe bakış açımla şimdi bulunduğum pozisyonu karşılaştırdığımda aldığım eğitimin beni yönlendirmede ne kadar etkili olduğunu daha iyi anlıyorum.
5	Çoksesli müziği dinlemeye ve anlamaya başlayan koro üyeleri zamanla güncel popüler müziği eleştirmeye ve beğenmemeye başlıyor. Çünkü koroda birçok yönde geliyor. Hem dinleme anlamında, hem söyleme, hem eleştirme anlamında.
6	Daha seçici ve daha irdeleyici dinliyorlar müziği, yine her türünü dinliyorlar belki ama kaliteyi arıyorlar.
7	Koro eğitimi sürecinde bireye güzel şarkı söylemeyi, doğru şarkı söylemeyi ve bu işin tesadüfi değil ciddi ve disiplinli bir iş olduğunu öğretiyoruz. Dolayısıyla bunu öğrenen birey günlük hayatında ve sosyal yaşamında dinlediği müziklerde de bu özellikleri aramakta ve bulamadıklarını elemekte, eleştirmekte hatta hatta red etmektedir. Bu da onları iyi müziği dinlemeye yöneltiyor, eleştirel yönlerini geliştiriyor.
8	Her koroda farklı boyutlarda olumlu gelişmeler gözlemledim. Bilinç düzeyi yaş büyüdükçe daha da geliyor. Çocuk korolarında birey teyp gibi ne dinlerse, ne görürse onu kapıyor ve kendi içinde eleştiriye sunması daha zor, ama yaş ilerledikçe doğruyu, güzeli beğenme, çevresindeki dinleyip, izleyip kararı en son kendisi vererek daha kolay erişilebiliyor.

Çizelge 4.4.1’e göre; araştırmanın 2.örneklemini oluşturan uzmanlar, P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin müziksel beğeni anlayışını olumlu yönde geliştirdiği görüşünü desteklemektedir. Planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan bir özengen koro eğitimi bireyde seçicilik, eleştiricilik, yorumlayıcılık gibi davranışları geliştirmede etkili olduğundan, popüler kültürün özensiz ve öğrendiği doğrulara ters düşen örneklerini eleyebildiği ve hatta güncel müzik kültürü hakkında olumlu olumsuz eleştiri yapabilme davranışını kazandığı, bu doğrultuda çevresindeki bireylerin de müziksel beğeni anlayışını olumlu yönde geliştirdiği düşünülmektedir.

Çizelge 4.4.2. Uzmanların P.P.B.Ö.K.E. nin bireyi kültürel ve sanatsal etkinlikleri izlemeye yönlendirmekte olup olmadığına ilişkin görüşleri

	Planlı ve programlı bir koro eğitimi, bireyi kültürel ve sanatsal etkinlikleri izlemeye yönlendirmekte midir?
1	Kesinlikle yönlendirmektedir. Toplu halde operaya, koro konserlerine hatta baleye, tiyatroya gitmeleri ve onlar hakkında birbirleriyle fikir alışverişi içinde bulunmalarını sağlıyor. Daha düzeyli, daha kültürel içerikli etkinlikleri ve konserleri daha yakından takip etmeye başlıyorlar.
2	Öncelikle müziğe biraz daha yaklaşıyorlar. Çünkü estetik duygusu geliyerve duygu çerçevesinde opera, tiyatro ve baleye ilgi duymaya ve etkinliklerini takip etmeye başladıklarını gözlemliyorum.
3	Başlarda konserlere, operaya gitmeyen üyelerimiz daha sonra toplu biletler alarak birbirlerini teşvik eder hale geliyorlar. Bu benim için çok mutluluk verici oluyor.
4	Bireyin istemesi ve şefin yönlendirmesi dışında birazda maddi olanaklar ile ilgili. Belki maddi olanaklar kısmı biraz engelleyici olabilir ama koro eğitimi tabiiki ilgisini, teşvikini ve katılımını sağlayıcı yönde destekliyor.
5	Tabiiki. En başta koro konserlerine gitmeye ve takip etmeye başlıyorlar. Diğer koroları izleyip birbirleri ile tartışıyorlar, opera ve baleye ilgi duymaya başlıyorlar.
6	Yönlendirmekte. Başta koro konserleri olmak üzere, opera, tiyatro, şan konserleri, oda müziği konserleri gibi etkinlikleri takip ediyorlar. Birçok konsere önce gidip daha sonra eleştiri yapıyor, tartışıyorlar güzeli ve çirkini.
7	Kesinlikle yönlendirmektedir. Opera izlemeye, tiyatro-bale etkinliklerini takip etmelerine hatta toplu olarak katılmalarına, koro festivallerine katılma ve şenlikleri
8	Özellikle gençlik korolarında olumlu katkıyı fark ettim. Çünkü yaşamsal özgürlükleri daha fazla, kendilerinden başka sorumlulukları çok az olduğu için vakit ayırabilme, toplu halde etkinlikleri takip edebilme istek ve imkanları daha fazla.

Çizelge 4.4.2.'ye göre, araştırmanın 2.örneklem grubunu oluşturan uzman koro şeflerinin tümü, planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro eğitiminin bireyi kültürel ve sanatsal etkinliklere yönlendirdiği görüşünde birleşmektedir. Bu görüşler doğrultusunda, söz konusu koro eğitiminin bireyi başta koro konserleri ve opera temsilleri olmak üzere, daha sonra tiyatro ve baleye yönlendirmede etkili olduğu, bu eğitimin bireyin kültürel alanda gelişmesinde ve toplumun kültür bilincini olumlu yönde etkilemesinde önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 4.4.3. Uzmanların P.P.B.Ö.K.E. nin bireyin dil ve anlatım becerilerini geliştirmesinde etkililik düzeylerine ilişkin görüşleri

	Planlı ve programlı bir koro eğitiminin, bireyin dil ve anlatım becerilerini ne ölçüde geliştirmektedir?
1	Gerçekten planlı ve programlı verilmişse koro eğitimi ile bireylere kullanılan sözcüklerin kullanım biçimleri, telaffuz biçimleri, nerede nasıl kullanılması gerektiği, hangi vurgulama ve hangi tonlama ile kullanılması gerektiği öğretilmektedir. Bu kazanımları da kendini ifade etme şekli, kullandığı kelimeler, tonlaması, vurgulamaları ve hitaplarının gelişmesine etkiye bulunuyor.
2	Bu üç kültürel yeterlikten belkide en fazla dil ve anlatım becerileri gelişiyor. Çünkü koro eğitimi söz ağırlıklı bir eğitim ve söz ögesi koroda gerek nefes yerleri, gerek tonlama gerek ise birlikte giriş-susuş ve hissedışı öğretmeye en yardımcı öge. İletişim koroda olduğu gibi bireyin sosyal yaşamında da çok etkili ve en önemli kazanım bireyin dil ve anlatım becerilerinin gelişimi.
3	Türkçeyi doğru konuşmayı, doğru ifadeleri ve tonlamaları kullanmayı öğreniyorlar.
4	Kendini ifade etme ve anlatım becerilerinin gelişmesine çok fazla yardımı olduğunu düşünmüyorum. Çünkü koro eğitimi disipline bir eğitim, birey olarak belki daha tiyatral ya da opera gibi canlandırılmalı uygulanırsa daha fazla olabilir.
5	Koroda en önemli şey söz ve konuşma olduğu için belki de en önemli katkı bu konuda oluyor. Artikülasyon dediğimiz olay bireyin hem doğru ve güzel konuşmasına hem de kelimeleri seçerek kullanmasına katkısı olan bir öge. Parçalarda güzel konuşan birey nasıl normal hayatta kötü ve gelişigüzel konuşabilir?
6	Belki de en önemli konu dil ve anlatım becerilerine olan etkisi. Çünkü koro eğitimi ses ve sözün ortak çalışması ve ortaya çıkan güzellik ikisinin ortak güzelliği. Ses iyi olsa ama sözler anlaşılmasa ya da tam tersi olsa hiç bir tadı olmaz işin.
7	En önemli soru bu sanırım..Doğru,düzgün ve anlaşılır konuşmak çok önemli ve maalesef biz de dil,dudak, çene ve nefes tembelliği çok fazla. Koro çalışmalarında önemle yer vererek ses-nefes-tonlama-vurgulama çalışmalarına dikkat çekmeye çalışıyoruz. Şarkı söylemenin temeli konuşmaktır. Dolayısıyla kesinlikle planlı ve programlı olarak uygulanırsa çok etkili olduğunu düşünüyorum.
8	Çocuk korolarında daha kolay, ısrarlı ve titiz çalışıldığında çok iyi sonuçlar verebiliyor ama yaş büyüdükçe daha da zor oluyor. Çünkü yaşla birlikte birtakım alışkanlıklar, tembellikler kalıcı ve değiştirilmesi güç oluyor.

Çizelge 4.4.3'te, araştırmanın 2.örneklemini oluşturan sekiz uzman koro şefinin yedisi, P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin dil ve anlatım becerilerini geliştirmede büyük ölçüde etkili olduğu, biri ise söz konusu koro eğitiminin bu becerilerin geliştirilmesinde etkili olmadığı görüşünü belirtmektedir. Uzmanların da ifade ettiği gibi P.P.B.Ö.K.E.nin, koro eğitiminde en temel iki öğeden biri olan “sözel anlatım”ın geliştirilmesinde, bireye doğru, güzel ve etkili konuşma, anlaşılır konuşma, tonlama ve doğru vurgulama davranışlarını kazandırmada büyük ölçüde etkili olduğu görülmektedir. Bu davranışların geliştirilmesi ile; planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro eğitiminin, bireyin sosyal iletişiminin güçlenmesine, topluluk önünde etkili ve güzel konuşabilmesine ve kendini daha iyi ifade edebilmesine katkıda bulunabileceği düşünülmektedir.

4.5. Koro Üyelerinin, Planlı Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Kazandırdığı Eğitsel Yeterlikler ile İlgili Görüşleri

Çizelge 4.5.1. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Bireyin Sesin Kullanımı İçin Uygun Duruşu Alabilme ve Doğru Solunum Yapabilme Alışkanlığını Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	9	23,6	10	16,1	0	0	6	24,0	13	17,3	12	22,2	7	15,2
BÜYÜK ÖLÇÜDE	22	57,9	43	69,3	0	0	18	72,0	47	62,6	36	66,6	29	63,0
KISMEN	7	18,4	9	14,5	0	0	1	4,0	15	20,0	6	11,1	10	21,7
ÇOK AZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HİÇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.5.1.'de; P.P.B.Ö.K.E.'nin, bireyin sesin kullanımı için uygun duruşu alabilme ve doğru solunum yapabilme alışkanlığını geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan cinsiyeti bay olan koro üyelerinin % 23,6 sı tamamen, % 57,9'u büyük ölçüde ve % 18,4'ü kısmen etkili olduğu görüşünü belirtmektedir. Cinsiyeti bayan olan koro üyelerinin ise % 16,1'i tamamen, % 69,3'ü büyük ölçüde, % 14,5'i ise kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir. Bu oranlar, araştırmaya katılan tüm koro üyelerinin % 84'ünün bu davranışların kazanılmasında söz konusu koro eğitiminin büyük ölçüde etkili olduğunu ifade etmektedir.

P.P.B.Ö.K.E.nin, bireyin sesin kullanımı için uygun duruşu alabilme ve doğru solunum yapabilme alışkanlığını geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki üyelerinin % 24'ü bu soruya tamamen, % 72'si büyük ölçüde ve % 4'ü kısmen etkilidir cevabını verirken, yükseköğretim düzeyindeki üyelerinin % 17,3'ü tamamen, % 62,6'sı büyük ölçüde, % 20'si ise kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir. Bu da belirli bir kültür düzeyine sahip üyelerin % 84'lük büyük çoğunluğunun bu davranışların geliştirilmesinde söz konusu koro eğitimin etkili olduğu görüşünü savunduğunu ifade etmektedir.

Bu davranışların kazandırılmasında P.P.B.Ö.K.E.nin araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerin 18-25 yaş arası bireylerden oluşan % 54'lük dilimin, % 22,2'si tamamen, % 66,6'sı büyük ölçüde, % 11,1'i kısmen etkili olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Yaşları 25 yaş ve üzeri olan üyelerin ise; % 15,2'si tamamen, % 63'ü büyük ölçüde, % 21,7'si ise kısmen etkili olduğunu belirtmektedir.

Her üç değişken açısından ele alındığında P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin sesin kullanımı için uygun duruşu alabilme ve doğru solunum yapabilme alışkanlığını geliştirmede, çok az etkili olduğunu veya hiç etkili olmadığını ifade eden birey olmaması, ses eğitiminin temel hedef ve davranışları arasında ilk sırada yer alan bu davranışların büyük ölçüde kazandırıldığını düşündürmektedir.

Çizelge 4.5.2. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Bireyin, Sesi Doğru Yerde, Doğru ve Temiz Üretebilme Alışkanlığını Geliştirmesinde Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	14	36,9	17	27,4	0	0	9	36,0	22	29,3	18	33,3	13	28,2
BÜYÜK ÖLÇÜDE	20	52,6	37	59,6	0	0	15	60,0	42	56,0	28	51,8	29	63,0
KISMEN	4	10,5	8	12,9	0	0	1	4,0	11	14,6	8	14,8	4	8,6
ÇOK AZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HİÇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.5.2.'de P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin sesi doğru yerde, doğru ve temiz üretebilme alışkanlığını geliştirmesinde, araştırmanın örneklemini oluşturan bay üyelerin % 36,9'u tamamen, %52,6'sı büyük ölçüde, % 10,5'i ise kısmen etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Bu oranlar bayan üyelerde ise sırasıyla; % 27,4'ü tamamen, 59,6'sı büyük ölçüde, % 12,9'u kısmen etkili olduğu şeklindedir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerinin % 25'ini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki bireylerin bu davranışların ne ölçüde kazandırıldığına ilişkin vermiş olduğu cevapların; % 36'sı tamamen, % 60'ı büyük ölçüde, % 4'ü ise kısmen etkili olduğu yönündedir. Örneklemin % 75'ini oluşturan yükseköğretim düzeyindeki

bireylerin ise; % 28,2'si tamamen, % 63'ü büyük ölçüde ve % 8,6'sı kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir.

Çizelge 4.5.2.'ye göre, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin 18-25 yaş aralığında bulunan üyelerinin % 33,3'ü tamamen, % 51,8'i büyük ölçüde, % 14,8'i ise kısmen etkili olduğu görüşünü ifade etmektedir. 25 yaş ve üstü bireylerin ise; % 28,2'si tamamen, % 63'ü büyük ölçüde ve % 8,6'sı kısmen etkili olduğunu düşünmektedir.

Her üç değişkene göre değerlendirildiğinde P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin sesi doğru yerde, doğru ve temiz üretebilme alışkanlığını geliştirmesinde çok az etkili olduğunu ya da hiç etkili olmadığını düşünen koro üyesi bulunmamaktadır. Bu da söz konusu koro eğitimi ile, bireyin entonasyon (ses uyumu- birlikteliği) ögesini ses eğitimi hedef davranışlarıyla birleştirerek doğru ve temiz ses üretebilme davranışını geliştirmede büyük ölçüde etkili olduğunu düşündürmektedir.

Çizelge 4.5.3. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Bireyin, Şarkı Söylemede Dili Açık ve Anlaşılır Kullanabilme Becerisi Geliştirmesinde Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	12	31,5	18	29,0	0	0	11	44,0	19	25,3	20	37,0	10	21,8
BÜYÜK ÖLÇÜDE	19	50,0	32	51,6	0	0	11	44,0	40	53,3	24	44,4	27	58,6
KISMEN	7	18,4	11	17,7	0	0	3	12,0	15	20,0	9	16,6	9	19,6
ÇOK AZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HİÇ	0	0	1	1,6	0	0	0	0	1	1,3	1	1,9	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.5.3'te ; P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin, şarkı söylemede dili açık ve anlaşılır kullanabilme becerisi geliştirmesinde araştırmanın örneklemini oluşturan bay üyelerin % 31,5'i tamamen, % 50'si büyük ölçüde, % 18,4'ü ise kısmen etkili olduğu görüşünü ifade etmektedir. Söz konusu koro eğitimi ile aynı davranışların kazandırılmasında, araştırmanın örneklemini oluşturan bayan üyelerin ise % 29'u

tamamen, % 51,6'sı büyük ölçüde, % 17,7'si kısmen etkili olduğunu, % 1,6'sı ise hiç etkili olmadığını ifade etmiştir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerinin % 25'ini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki bireylerin bu davranışların ne ölçüde kazandırıldığına ilişkin vermiş olduğu cevapların; % 44'ü tamamen, % 44'ü büyük ölçüde ve % 12'si kısmen etkili olduğu yönündedir. Örneklemin % 75'ini oluşturan yükseköğretim düzeyindeki bireylerin ise; % 25,3'ü tamamen, 53,3'ü büyük ölçüde ve % 20'si kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir.

Çizelge 4.5.3.'e göre, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin 18-25 yaş aralığında bulunan üyelerinin % 37'si tamamen, % 58,6'sı büyük ölçüde, % 19,6'sı ise kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir. 25 yaş ve üstü bireylerin ise; % 21,8'i tamamen, % 58,6'sı büyük ölçüde ve % 19,6'sı kısmen etkili olduğunu düşünmektedir.

Her üç değişkene göre değerlendirildiğinde P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin şarkı söylemede dili açık ve anlaşılır kullanabilme becerisi geliştirmesinde, araştırmanın örneklemini oluşturan koro üyelerinin sadece % 1'inin hiç etkili olmadığını düşünmesi dikkati çekmektedir.

Çizelge 4.5.4. Planlı ve Programlı Bir Koro Eğitiminin Bireyin, Müziksel Duyarlılığını Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	17	44,7	23	37,0	0	0	14	56,0	26	34,6	19	35,1	21	45,6
BÜYÜK ÖLÇÜDE	18	47,3	34	54,8	0	0	10	40,0	42	56,0	29	53,7	23	50,0
KISMEN	3	7,8	4	6,4	0	0	0	0	7	9,3	5	9,2	2	4,3
ÇOK AZ	0	0	1	1,6	0	0	1	4,0	0	0	1	1,9	0	0
HİÇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.5.4.'te P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin, müziksel duyarlılığını geliştirmede araştırmanın örneklemini oluşturan bay üyelerin; % 44,7'si tamamen, % 47,3'ü büyük ölçüde, % 7,8'i kısmen etkili olduğu görüşünü ifade etmektedir. Söz konusu

koro eğitimi ile, aynı davranışların kazandırılmasında, araştırmanın örneklemini oluşturan bayan üyelerin ise; % 37'si tamamen, 54,8'i büyük ölçüde, % 6,4'ü kısmen ve % 1,6'sı çok az etkili olduğunu ifade etmektedir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerinin % 25'ini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki bireylerin bu davranışların ne ölçüde kazandırıldığına ilişkin vermiş olduğu cevapların; % 56'sı tamamen, % 40'ı büyük ölçüde, % 4'ü ise çok az etkili olduğu yönündedir. Örneklemin % 75'ini oluşturan yükseköğretim düzeyindeki bireylerin ise; % 34,6'sı tamamen, % 56'sı büyük ölçüde ve % 9,3'ü kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir.

Çizelge 4.5.4.'e göre, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin 18-25 yaş aralığında bulunan üyelerinin % 35,1'i tamamen, % 53,7'si büyük ölçüde, % 9,2'si kısmen ve % 1,9'u çok az etkili olduğunu ifade etmektedir. 25 yaş ve üstü bireylerin ise; % 45,6'sı tamamen, % 50'si büyük ölçüde, % 4,3'ü kısmen etkili olduğunu düşünmektedir.

Her üç değişkene göre değerlendirildiğinde; P.P.B.Ö.K.E.nin müziksel duyarlılığını geliştirmede araştırmanın örneklemini oluşturan koro üyelerinin % 92'si büyük ölçüde etkili olduğunu ifade etmektedir. Bu davranışın kazandırılmasında söz konusu koro eğitiminin etkili olmadığı görüşünü belirten üye bulunmamaktadır. Bireylerin almış oldukları koro eğitimi ile büyük ölçüde gelişen müziksel duyarlılıklarının zamanla çoğalarak ve yayılarak toplumsal duyarlılığa dönüşeceğini ve bu sayede bireyin günlük yaşamında da planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro eğitiminin olumlu etkiler yaratacağını düşündürmektedir.

Çizelge 4.5.5. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin, Bireyin Müziksel İşitme Yeteneğini Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	12	31,5	21	33,9	0	0	11	44,0	22	29,3	16	29,7	17	36,9
BÜYÜK ÖLÇÜDE	22	57,9	38	61,2	0	0	12	48,0	48	64,0	33	61,1	27	58,7
KISMEN	4	10,5	3	4,9	0	0	2	8,0	5	6,6	5	9,2	2	4,3
ÇOK AZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HİÇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.5.5.'te; P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin, müziksel işitme yeteneğini geliştirmede araştırmanın örneklemini oluşturan bay üyelerin; % 31,5'i tamamen, % 57,9'u büyük ölçüde, % 10,5'i kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir. Söz konusu koro eğitimi ile aynı davranışların kazandırılmasında, araştırmanın örneklemini oluşturan bayan üyelerin ise; % 33,9'u tamamen, % 61,2'si büyük ölçüde, % 4,9'u kısmen etkili olduğunu düşünmektedir. Cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde bu davranışın geliştirilmesinde söz konusu koro eğitiminin çok az etkili olduğunu ya da etkili olmadığını ifade eden birey bulunmamaktadır. Bu da koro eğitiminin çokseslilik kavramının oluşmasında, bireylerin öncelikle bireysel duyum ve algılama becerilerinin güçlendirilmesine, iki, üç ve dört ses duyma becerilerinin gelişmesine büyük ölçüde etkili olduğunu düşündürmektedir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerinin % 25'ini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki bireylerin bu davranışların ne ölçüde kazandırıldığına ilişkin vermiş olduğu cevapların; % 44'ü tamamen, % 48'i büyük ölçüde ve % 8'i kısmen etkili olduğu yönündedir. Örneklemin % 75'ini oluşturan yükseköğretim düzeyindeki bireylerin ise; 29,3'ü tamamen, % 64'ü büyük ölçüde ve % 6,6'sı kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir.

Çizelge 4.5.5.'e göre, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin 18-25 yaş aralığında bulunan üyelerinin % 29,7'i tamamen, % 61,1'si büyük ölçüde, % 9,2'si

kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir. 25 yaş ve üstü bireylerin ise; % 36,9'sı tamamen, % 58,7'si büyük ölçüde, % 4,3'ü kısmen etkili olduğunu düşünmektedir

Her üç değişkene göre değerlendirildiğinde koro eğitimi sürecinde bireylere kazandırılması hedeflenen eğitsel yeterliklerden biri olan müziksel işitme yeteneğinin geliştirilmesinde, söz konusu koro eğitiminin çok az etkili olduğunu ya da etkili olmadığını belirten üye bulunmamaktadır. Bu da bireyin çokseslilik sürecinde 2,3,4 ve daha fazla sesi duyabilme, doğru, temiz ve diğer koro üyeleri ile uyumlu ses üretebilme davranışını geliştirmede söz konusu koro eğitiminin büyük ölçüde etkili olduğunu düşündürmektedir.

Çizelge 4.5.6. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin, Bireyin, Temel Müzik Bilgilerini Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğ r		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	5	13,1	7	11,2	0	0	4	16,0	8	10,6	6	11,1	6	13,0
BÜYÜK ÖLÇÜDE	21	55,2	35	56,4	0	0	14	56,0	42	56,0	28	51,9	28	60,9
KISMEN	12	31,5	20	32,2	0	0	7	28,0	25	33,3	20	37,0	12	26,0
ÇOK AZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HİÇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.5.6.'da P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin, temel müzik bilgilerini geliştirmede araştırmanın örneklemini oluşturan bay üyelerin % 13,1'i tamamen, % 55,2'si büyük ölçüde ve % 12'si kısmen etkili olduğu görüşündedir. Söz konusu koro eğitimi ile, aynı davranışların kazandırılmasında, araştırmanın örneklemini oluşturan bayan üyelerin ise; % 11,2'si tamamen, % 56,4'ü büyük ölçüde, % 32,2'si ise kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerinin % 25'ini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki bireylerin bu davranışların ne ölçüde kazandırıldığına ilişkin vermiş olduğu cevapların; % 16'sı tamamen, % 56'sı büyük ölçüde ve % 32,2'si kısmen etkili olduğu yönündedir. Örneklemin % 75'ini oluşturan yükseköğretim düzeyindeki

bireylerin ise; % 10,6'sı tamamen, % 56'sı büyük ölçüde, % 33,3'ü ise kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir.

Çizelge 4.5.6.'ya göre, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin 18-25 yaş aralığında bulunan üyelerinin % 11,1'i tamamen, % 51,9'u büyük ölçüde ve % 37'si kısmen etkili olduğunu belirtmektedir. 25 yaş ve üzeri bireylerin ise; % 13'ü tamamen, % 60,9'u büyük ölçüde ve % 26'sı kısmen etkili olduğunu ifade etmektedir.

Her üç değişkene göre değerlendirildiğinde, söz konusu koro eğitiminin, bireyin, temel müzik bilgilerini geliştirmede çok az etkili olduğunu ya da etkili olmadığını belirten birey bulunmamaktadır. Dolayısıyla verilen bu cevaplar doğrultusunda; planlı ve programlı bir anlayışla çalışmalarını sürdüren özengen korolarda görev alan bireylerin, aldıkları bu eğitim sürecinde, nota okuma, tonalite, nota yazım kuralları, partitür takibi, müzikte kullanılan belli başlı işaretleri tanıma, müzikte hız ve gürlük terimlerini bilme ve çalışılan eserde uygulayabilme gibi birtakım müzik-eğitsel yeterlikleri kazandıkları düşünülmektedir.

4.6. Koro Üyelerinin, Planlı ve Programlı Bir Koro Eğitiminin Kazandırdığı Toplumsal Yeterlikler ile İlgili Görüşleri

Çizelge 4.6.1. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Bireyin Sosyal İlişkilerine Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	4	10,5	8	12,9	0	0	2	8,0	10	13,3	4	7,4	8	17,3
BÜYÜK ÖLÇÜDE	21	55,2	36	58,0	0	0	15	60,0	42	56,0	30	55,5	27	58,6
KISMEN	5	13,1	14	22,6	0	0	4	16,0	15	20,0	10	18,6	9	19,6
ÇOK AZ	8	21,0	2	3,2	0	0	3	12,0	7	9,3	8	14,8	2	4,3
HİÇ	0	0	2	3,2	0	0	1	4,0	1	1,3	2	3,7	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.6.1.'de; P.P.B.Ö.K.E.nin, bireyin sosyal ilişkilerini geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan cinsiyeti bay olan koro üyelerinin % 10,5'i

tamamen, % 55,2'si büyük ölçüde, % 13,1'i kısmen ve % 21'i çok az etkili olduğu görüşünü ifade etmektedir. Söz konusu koro eğitimi ile, aynı davranışların kazandırılmasında, araştırmanın örneklemini oluşturan bayan üyelerin ise; % 12,9'u tamamen, % 58'i büyük ölçüde, %22,6'sı kısmen ve 3,2'si çok az etkili olduğunu düşünmektedir. Üyelerin % 3,2'si söz konusu koro eğitiminin sosyal ilişkilerinin gelişmesinde hiç etkili olmadığı görüşünü belirtmişlerdir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerinin % 25'ini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki bireylerin sosyal ilişkilerini ne ölçüde etkilediğine ilişkin vermiş olduğu cevapların; % 8'i tamamen, % 60'ı büyük ölçüde, % 16'sı kısmen, % 12'si çok az etkili olduğunu ifade ederken, ortaöğretim düzeyindeki üyelerin % 4'ü söz konusu koro eğitiminin sosyal ilişkilerine etkisi olmadığı görüşünü belirtmiştir. Örneklemin % 75'ini oluşturan yükseköğretim düzeyindeki bireylerin ise; % 13,3'ü tamamen, % 56'sı büyük ölçüde, % 20'si kısmen ve % 9,3'ü çok az etkili olduğunu, % 1,3'ü ise hiç etkili olmadığı görüşünü belirtmiştir.

Çizelge 4.6.1.'e göre, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin 18-25 yaş aralığında bulunan üyelerinin söz konusu koro eğitiminin sosyal ilişkilerini % 7,4'ü tamamen, % 55,5'i büyük ölçüde, % 18,6'sı kısmen, % 14,8'i ise çok az etkilediğini ifade ederken, % 3,7'si ise hiç etkilemediğini ifade etmişlerdir. 25 yaş ve üzeri bireylerin ise; % 17,3'ü tamamen, % 58,6'sı büyük ölçüde, % 19,6'sı kısmen ve % 4,3'ü çok az etkili olduğunu düşünmektedir. Bu yaş grubundaki üyelerinden söz konusu koro eğitiminin sosyal ilişkilerine hiç etkisi olmadığını ifade eden olmamıştır.

Her üç değişken açısından değerlendirildiğinde, P.P.B.Ö.K.E.nin, bireyin sosyal ilişkilerini geliştirmede büyük ölçüde etkili olduğu düşünülmektedir. Fakat üyelerin % 2'sinin, bu yeterliğin kazandırılmasında söz konusu koro eğitiminin hiç etkili olmadığını düşünmesi dikkati çekmektedir.

Çizelge 4.6.2. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Bireyin, Grup Çalışmalarına Katılma, Grup İçinde Güven Kazanma, Kendini İfade Etme ve Kabul Ettirme İsteklerini Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	4	10,5	12	19,3	0	0	6	24,0	10	13,3	12	22,2	4	8,7
BÜYÜK ÖLÇÜDE	16	42,1	36	58,0	0	0	13	52,0	39	52,0	24	44,4	28	60,9
KISMEN	16	42,1	11	17,7	0	0	5	20,0	22	29,3	14	25,9	13	28,2
ÇOK AZ	2	5,2	3	4,8	0	0	1	4,0	4	5,3	4	7,4	1	2,1
HİÇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.6.2.'de P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin grup çalışmalarına katılma, grup içinde güven kazanma, kendini ifade etme ve kabul ettirme isteklerini geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan cinsiyeti bay koro üyelerinin; % 10,5'i tamamen, % 42,1'i büyük ölçüde, % 42,1'i kısmen ve % 5,2'si çok az etkili olduğunu ifade etmektedir. Söz konusu koro eğitimi ile, aynı davranışların kazandırılmasında, araştırmanın örneklemini oluşturan bayan üyelerin ise; % 19,3'ü tamamen, % 58'i büyük ölçüde, % 17,7'si kısmen ve % 4,8'i çok az etkili olduğunu düşünmektedir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerinin % 25'ini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki bireylerin grup çalışmalarına katılma, grup içinde güven kazanma, kendini ifade etme ve kabul ettirme isteklerini ne ölçüde etkilediğine ilişkin vermiş olduğu cevapların; % 24'ü tamamen, % 52'si büyük ölçüde, % 20'si kısmen ve % 4'ü çok az etkili olduğu görüşünü ifade etmiştir. Örneklemin % 75'ini oluşturan yükseköğretim düzeyindeki bireylerin ise; % 13,3'ü tamamen, % 52'si büyük ölçüde, % 29,3'ü kısmen ve % 5,3'ü çok az etkili olduğunu belirtmektedir.

Çizelge 4.6.2.'ye göre, söz konusu koro eğitiminin bireyin, grup çalışmalarına katılma, grup içinde güven kazanma, kendini ifade etme ve kabul ettirme isteklerini geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin 18-25 yaş aralığında bulunan üyelerinin % 22,2'si tamamen, % 44,4'ü büyük ölçüde, % 25,9'u kısmen ve % 7,4'ü çok az etkili olduğunu ifade etmekteyken; 25 yaş ve üzeri bireylerin ise; %

8,7'si tamamen, % 60,9'u büyük ölçüde, % 28,2'si kısmen ve % 2,1'i çok az etkili olduğunu düşünmektedir.

Her üç değişken açısından değerlendirildiğinde, P.P.B.Ö.K.E.nin, bireyin grup çalışmalarına katılma, grup içinde güven kazanma, kendini ifade etme ve kabul ettirme isteklerini geliştirmede, etkili olmadığını düşünen birey bulunmamaktadır. Bu da; bu davranışların kazandırılmasında söz konusu koro eğitiminin büyük ölçüde etkili olduğunu ve bireylerin toplumsallaşma sürecinin en önemli yeterliklerini bu eğitim sayesinde kazandıklarını düşündürmektedir.

Çizelge 4.6.3. Planlı ve Programlı Bir Özenen Koro Eğitiminin Bireyin, Sorumluluk Alma, Paylaşma, Dayanışma Davranışlarını Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	9	23,6	16	25,8	0	0	10	40,0	15	20,0	18	33,3	7	15,2
BÜYÜK ÖLÇÜDE	16	42,1	35	56,4	0	0	10	40,0	41	54,6	24	44,4	27	58,6
KISMEN	12	31,5	8	12,9	0	0	3	12,0	17	22,6	9	16,6	11	23,9
ÇOK AZ	1	2,6	3	4,8	0	0	2	8,0	2	2,6	3	5,5	1	2,1
HİÇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.6.3.'te; P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin, sorumluluk alma, paylaşma, dayanışma davranışlarını geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan bay üyelerin, % 23,6'sı tamamen, % 42,1'i büyük ölçüde, % 31,5'i kısmen ve % 2,6'sı çok az etkili olduğunu ifade etmektedir. Bayan üyelerin ise; % 25,8'i tamamen, %56,4'ü büyük ölçüde, % 12,9'u kısmen ve % 4,8'i çok az etkili olduğunu düşünmektedir. Cinsiyet açısından değerlendirildiğinde planlı ve programlı bir anlayışla çalışmalarını sürdüren korolarda görev alan bireylerin bu eğitim sayesinde sorumluluk alma, paylaşma, dayanışma davranışlarının büyük ölçüde geliştiğini belirtmektedir. Bu davranışların gelişmesinde söz konusu koro eğitiminin etkili olmadığını düşünen birey bulunmamaktadır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerinin % 25'ini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki bireylerin, söz konusu koro eğitimi ile sorumluluk alma, paylaşma, dayanışma davranışlarının ne ölçüde geliştiğine ilişkin vermiş olduğu cevapların; % 40'ı tamamen, % 40'ı büyük ölçüde, % 12'si kısmen ve % 8'i çok az etkili olduğu yönündedir. Örneklemin % 75'ini oluşturan yükseköğretim düzeyindeki bireylerin ise; % 20'si tamamen, % 54,6'sı büyük ölçüde, % 22,6'sı kısmen ve % 2,6'sı çok az etkili olduğu görüşünde birleşmektedir.

Çizelge 4.6.3.'e göre, söz konusu koro eğitiminin bireyin, sorumluluk alma, paylaşma, dayanışma davranışlarını geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin 18-25 yaş aralığında bulunan üyelerinin % 33,3'ü tamamen, % 44,4'ü büyük ölçüde, % 16,6'sı kısmen ve % 5,5'i çok az etkili olduğunu ifade etmektedir. 25 yaş ve üstü üyelerin ise bu davranışların geliştirilmesinde söz konusu koro eğitiminin % 15,2'si tamamen, % 58,6'sı büyük ölçüde, % 23,9'u kısmen ve % 2,1'i çok az etkili olduğunu belirtmektedir.

Her üç değişken açısından değerlendirildiğinde, P.P.B.Ö.K.E.nin, sorumluluk alma, paylaşma, dayanışma davranışlarını geliştirmede, etkili olmadığını düşünen birey bulunmamaktadır. Bu da söz koro eğitimi ile; bireyde sorumluluk duygusu geliştirme ve görev paylaşımı, bireyler arası yardımlaşma ve dayanışma davranışlarının büyük ölçüde geliştirildiğini düşündürmektedir.

Çizelge 4.6.4. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Bireyin, Çevresine Karşı Esnek, Anlayışlı, Hoşgörülü, Saygılı Olma Niteliklerini Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	7	18,4	14	22,5	0	0	8	32,0	13	17,3	13	24,1	8	17,3
BÜYÜK ÖLÇÜDE	17	44,7	33	53,2	0	0	13	52,0	37	49,3	25	46,2	25	54,3
KISMEN	13	34,2	12	19,3	0	0	3	12,0	22	29,3	13	24,1	12	26,1
ÇOK AZ	1	2,6	3	4,8	0	0	1	4,0	3	4,0	3	5,5	1	2,2
HİÇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.6.4.'te P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin, çevresine karşı esnek, anlayışlı, hoşgörülü, saygılı olma niteliklerini geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan cinsiyeti bay olan koro üyelerinin % 18,4'ü tamamen, % 44,7'si büyük ölçüde, % 34,2'si kısmen ve % 2,6'sı çok az etkili olduğu görüşünü belirtirken, bayan üyelerin % 22,5'i tamamen, % 53,2'si büyük ölçüde, % 19,3'ü kısmen ve % 4,8'i çok az etkili olduğunu ifade etmektedir. Her iki cinsiyet açısından değerlendirildiğinde, söz konusu koro eğitiminin bu davranışların geliştirilmesinde etkili olmadığını ifade eden birey bulunmamaktadır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerin % 25'ini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki bireylerin, söz konusu koro eğitiminin çevresine karşı esnek, anlayışlı, hoşgörülü, saygılı olma niteliklerini geliştirmede, % 32'lik oranla tamamen, % 52'lik oranla büyük ölçüde, % 12'lik oranla kısmen ve % 4'lük oranla çok az etkili olduğunu ifade etmektedir. Yükseköğrenim düzeyindeki bireylerin ise; % 17,3'ü tamamen, % 49,3'ü büyük ölçüde, % 29,3'ü kısmen ve % 4'ü çok az etkili olduğunu düşünmektedir.

Çizelge 4.6.4.'e göre, söz konusu koro eğitiminin bireyin, çevresine karşı esnek, anlayışlı, hoşgörülü, saygılı olma niteliklerini geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin 18-25 yaş aralığında bulunan üyelerinin % 24,1'i tamamen, % 46,2'si büyük ölçüde, % 24,1'i kısmen ve % 5,5'i çok az etkili

olduğunu düşünmekteyken, 25 yaş ve üstü bireyler % 17,3'ü tamamen, % 54,3'ü büyük ölçüde, % 26,1'i kısmen ve % 2,2'si çok az etkili olduğunu ifade etmektedir.

Her üç değişken açısından değerlendirildiğinde, P.P.B.Ö.K.E.nin, bireyin, çevresine karşı esnek, anlayışlı, hoşgörülü, saygılı olma niteliklerini geliştirmede, etkili olmadığını düşünen birey bulunmamaktadır. Toplumsallaşma sürecinin en uzun zaman alan ve belki de sağlanması en zor olan davranışı olarak kabul edilebilecek; birbirine saygı duyan bireylere sahip olma ve karşılıklı hoşgörü ve anlayış bilincinin gelişmiş olduğu ilişkiler kurma amacının söz konusu koro eğitimi ile büyük ölçüde geliştirilebildiği düşünülmektedir.

Çizelge 4.6.5. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin, Bireyin Doğa, Yurt, Toplum ve Ulus Sevgisi Kazanmasında Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	1	2,6	4	6,5	0	0	2	8,0	3	4,0	5	9,2	0	0
BÜYÜK ÖLÇÜDE	11	28,9	21	33,9	0	0	9	36,0	23	30,6	19	35,1	13	28,2
KISMEN	15	39,4	26	41,9	0	0	7	28,0	34	45,3	17	31,4	24	52,2
ÇOK AZ	9	23,6	8	12,9	0	0	5	20,0	12	16,0	11	20,4	6	13,0
HİÇ	2	5,2	3	4,8	0	0	2	8,0	3	4,0	2	3,7	3	6,5
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.6.5.'te P.P.B.Ö.K.E.nin, bireyin doğa,yurt, toplum ve ulus sevgisi kazanmasında, araştırmanın örneklemini oluşturan cinsiyeti bay olan koro üyelerinin % 2,6'sı tamamen, % 28,9'u büyük ölçüde, % 39,4'ü kısmen ve % 23,6'sı çok az etkili olduğunu ifade ederken, % 5,2'si hiç etkili olmadığını düşünmektedir. Araştırmanın örneklemini oluşturan bayan üyelerin ise; % 6,5'i tamamen, % 33,9'u büyük ölçüde, % 41,9'u kısmen ve % 12,9'u çok az etkili olduğunu ifade ederken, % 4,8'i hiç etkili olmadığı görüşünü belirtmektedir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin % 25'ini oluşturan ortaöğrenim düzeyindeki bireyler, bu davranışların kazanılmasında söz konusu koro

eğitimin ne ölçüde etkili olduğuna ilişkin; % 8’lik oranla tamamen, % 36’lık oranla büyük ölçüde, % 28’lik oranla kısmen ve % 20’lik oranla çok az etkili olduğu cevabını vermektedir. Yükseköğrenim düzeyindeki bireylerin ise, bu davranışın kazandırılmasında söz konusu koro eğitiminin % 4’ü tamamen, % 30,6’sı büyük ölçüde, % 45,3’ü kısmen ve % 16’sı çok az etkili olduğunu belirtmekteyken, aynı eğitim düzeyindeki bireylerin % 4’ü etkili olmadığını düşünmektedir.

Çizelge 4.6.5.’e göre, söz konusu koro eğitiminin bireyin, doğa,yurt, toplum ve ulus sevgisi kazanmasında, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin 18-25 yaş aralığında bulunan üyelerinin % 9,2’si tamamen, % 35,1’i büyük ölçüde, % 31,4’ü kısmen ve % 20,4’ü çok az etkili olduğunu ifade etmekteyken, % 3,7’si hiç etkili olmadığını düşünmektedir. 25 yaş ve üstü bireylerin ise; bu davranışın kazandırılmasında, söz konusu koro eğitiminin % 28,2’si büyük ölçüde, % 52,2’si kısmen ve % 13’ü çok az etkili olduğunu, % 6,5’i ise hiç etkili olmadığını belirtmektedir. Araştırmada yöneltilen tüm sorular genel olarak değerlendirildiğinde; söz konusu koro eğitimi ile bireylere kazandırılması hedeflenen eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterliklere ilişkin sorulardan sadece bu soruya “tamamen” cevabını veren birey bulunmamasının sebebi uzmanları ve eğitimcileri önemle düşündürmelidir.

Koroda müzik ve söz yoluyla pek çok duygu ve tema işlenmektedir. “On yılda on beş milyon genç yarattık...”, “Bir tek dal kırmadan, ormanı yakmadan, her insan bir fidan dikmeli yurdumda”, “Sevgi herşeydir”, “Her ferdi bu milletin,gün gelir kalkan olur” gibi sözler içeren şarkıların ve marşların söylendiği korolarda, bu eğitim ile bireyin doğa, yurt, toplum ve ulus sevgisi kazanmasında ne derece etkili olduğu sorusuna verilen cevapların bu denli farklı bir dağılım göstermesi dikkati çekmektedir.

4.7. Koro Üyelerinin, Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Kazandırdığı Kültürel Yeterlikler ile İlgili Görüşleri

Çizelge 4.7.1. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Bireyin Müziksel Beğeni Anlayışını Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	8	21,0	22	35,4	0	0	10	40,0	20	26,6	17	31,4	14	30,4
BÜYÜK ÖLÇÜDE	24	63,2	29	46,8	0	0	11	44,0	42	56,0	24	44,4	28	60,9
KISMEN	6	15,8	10	16,1	0	0	4	16,0	12	16,0	12	22,2	4	8,7
ÇOK AZ	0	0	1	1,6	0	0	0	0	1	1,3	1	1,8	0	0
HİÇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.7.1.'de; P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin, müziksel beğeni anlayışını geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan bay koro üyelerinin % 21'i tamamen, % 63,2'si büyük ölçüde, %15,8'i kısmen etkili olduğu görüşünü belirtmektedir. Cinsiyeti bayan olan koro üyelerinin ise, % 35,4'ü, tamamen, % 46,8'i büyük ölçüde, % 16,1'i kısmen, % 1,6'sı ise çok az etkili olduğunu ifade etmektedir. Cinsiyet değişkeni açısından değerlendirildiğinde; bu davranışın kazandırılmasında söz konusu koro eğitiminin etkili olmadığını ifade eden üye bulunmamaktadır. Bu da kültürel anlamda bireylerin müziksel beğenilerinin olumlu yönde geliştiğini, bu sayede dinledikleri müziklerin türü, içeriği ve armonik açıdan zenginliği konularında daha eleştirel ve daha özenli olma ve hatta çevresinin müzik kültürüne de olumlu katkılarda bulunma davranışlarını geliştirdiği görüşünü kuvvetlendirmektedir.

P.P.B.Ö.K.E.nin, bireyin sesin kullanımı için uygun duruşu alabilme ve doğru solunum yapabilme alışkanlığını geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki üyelerin % 40'ı bu soruya tamamen, % 44'ü büyük ölçüde, % 16'sı ise kısmen etkili olduğu cevabını verirken, yükseköğretim düzeyindeki üyelerinin % 26,6'sı tamamen, % 56'sı büyük ölçüde, % 16'sı kısmen, % 1,3'ü ise çok az etkili olduğunu ifade etmektedir. Her iki öğrenim düzeyinde de söz konusu

koro eğitiminin, müziksel beğeni anlayışının gelişmesine etkisi olmadığını belirten üye bulunmaması dikkati çekmektedir.

Bu davranışların kazandırılmasında P.P.B.Ö.K.E.nin araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerinin 18-25 yaş arası bireylerinden oluşan % 54'lük diliminin % 31,4'ü tamamen, % 44,4'ü büyük ölçüde, %22,2'si kısmen ve % 1,8'i çok az etkili olduğunu ifade etmektedir. 25 yaş ve üstü bireylerin ise, % 30,4'ü tamamen, % 60,9'u büyük ölçüde ve % 8,7'si kısmen etkili olduğu görüşündedir. Her iki yaş grubundaki üyeler arasında söz konusu koro eğitimi ile müziksel beğeni anlayışının gelişmediğini düşünen birey bulunmamaktadır.

Her üç değişken açısından değerlendirildiğinde, bireylerin müziksel beğeni anlayışlarının gelişmesinde söz konusu koro eğitiminin büyük ölçüde etkili olduğu görülmektedir. Koro eğitiminin etkili olmadığını düşünen birey bulunmamaktadır. Odaklanmış görüşmeler sonucunda uzman koro şeflerinin de ifade ettiği gibi planlı ve programlı bir anayışla uygulandığı takdirde, koro müziğinin bireyleri kaliteli, seçkin ve iyi örnekler dinlemeye teşvik ettiği düşünülmektedir.

Çizelge 4.7.2. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Bireyin Müzik Kültürünü Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	5	13,1	16	25,8	0	0	7	28,0	14	18,6	14	25,9	7	15,2
BÜYÜK ÖLÇÜDE	19	50,0	27	43,5	0	0	14	56,0	32	42,6	26	48,1	20	43,5
KISMEN	12	31,5	18	29,0	0	0	3	12,0	27	36,0	11	20,3	19	41,3
ÇOK AZ	2	5,2	1	1,6	0	0	1	4,0	2	2,6	3	5,5	0	0
HİÇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.7.2'de P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin, müzik kültürünü geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan bay üyelerin % 13,1'i tamamen, % 50'si büyük ölçüde, %31,5'i kısmen ve % 5,2'si çok az etkili olduğu görüşünü sunarken, araştırmanın örneklemini oluşturan bayan üyelerin ise; % 25,8'i tamamen, % 43,5'i büyük ölçüde, % 29'u kısmen ve % 1,6'sı çok az etkili olduğunu ifade etmektedir.

Birçok müzik türünü, birçok kültürü ve birçok dili birarada işleyen koro eēitiminin, üyelerin ifadelerinden de anlařıldıēı gibi bireylerin müzik kültürünü geliştirmede büyük ölçüde etkili olduēu düşünülmektedir.

P.P.B..K.E.nin, bireyin müzik kültürünü geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan ortaērenim düzeyindeki üyelerin % 28'i tamamen, % 56'sı büyük ölçüde, % 12'si kiemn ve % 4' çok az etkili olduēu grşndeleyen, yüksek ērenim düzeyindeki üyelerin % 18,6'sı tamamen, % 42,6'sı büyük ölçüde, % 36'sı kısımen ve % 2,6'sı çok az etkili olduēunu ifade etmektedir. Her iki ērenim düzeyinde de söz konusu koro eēitiminin, müzik kültürünün gelişmesine etkisi olmadıēını belirten ye bulunmaması dikkati olulu yönde çekmektedir.

Bu davranışların kazandırılmasında P.P.B..K.E.nin araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerinin 18-25 yaş arası bireylerin % 25,9'u tamamen, % 48,1'i büyük ölçüde, % 20,3' kısımen ve % 5,5'i çok az etkili olduēunu ifade etmektedir. 25 yaş ve üstü bireylerin ise % 15,2'si tamamen, % 43,5'i büyük ölçüde, % 41,3' kısımen etkili olduēu görüşünü belirtmektedir.

Her üç deēiřken açısından deēerlendirildiēinde, bireylerin müziksel beēeni anlayışlarının gelişmesinde, söz konusu koro eēitiminin hiç etkili olmadıēını ifade eden birey bulunmamaktadır. Bu da; planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro eēitiminin, topluma, belirli bir müzik kültürüne sahip, seçkin, kaliteli, iyi ve doēru müzikleri dinlemeyi tercih eden bireyler kazandırmada büyük ölçüde etkili olduēunu düşündürmektedir.

Çizelge 4.7.3. Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitiminin Bireyin Dil ve Anlatım Becerilerini Geliştirmede Cinsiyet, Öğrenim Durumu ve Yaş Değişkenlerine Göre Etkililik Düzeyi

DERECELER	CİNSİYET				ÖĞRENİM DURUMU						YAŞ			
	BAY		BAYAN		İlköğr		Ortaöğretim		Yükseköğ		18-25		25 +	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
TAMAMEN	7	18,4	16	25,8	0	0	10	40,0	13	17,3	16	29,6	7	15,2
BÜYÜK ÖLÇÜDE	23	60,5	39	62,9	0	0	12	48,0	50	66,6	28	51,9	34	73,9
KISMEN	8	21,0	5	8,0	0	0	3	12,0	10	13,3	8	14,8	5	10,8
ÇOK AZ	0	0	2	3,2	0	0	0	0	2	2,6	2	3,7	0	0
HİÇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	38	100,-	62	100,-	0	0	25	100,-	75	100,-	54	100,-	46	100,-

Çizelge 4.7.3’de P.P.B.Ö.K.E.nin bireyin dil ve anlatım becerilerinin gelişmesinde, araştırmanın örneklemini oluşturan bay üyelerin; % 18,4’ü tamamen, % 60,5’i büyük ölçüde, % 21’i ise kısmen etkili olduğunu belirtirken, bayan üyelerin ise % 25,8’i tamamen, % 62,9’u büyük ölçüde, % 8’i kısmen ve % 3,2’si çok az etkili olduğunu ifade etmektedir. Kültürün ve aynı zamanda koro müziğinin temel ögesi olan dil; insanları birbirine yaklaştıran, aralarında iletişimi sağlayan en güçlü araçtır. Her kültür kendisini doğurup besleyen dilin olanakları ölçüsünde gelişir ve kalıcılışır. “...müzik de dil gibi kültürün temel öğelerinden biri ve önemli bir anlatım aracıdır. Bu iki güçlü aracın etkileşimi sonucunda ortaya çıkan ürünlerin dinleyici üzerinde daha etkileyici ve kalıcı izler bıraktığı görülmektedir.” (ÇEVİK,1988) Bu görüşten yola çıkılarak verilen cevaplardan da anlaşıldığı gibi; bireylerin dil ve anlatım becerilerinin gelişmesinde söz konusu koro eğitiminin büyük ölçüde etkili olduğu görülmektedir.

P.P.B.Ö.K.E.nin, bireyin sesin kullanımı için uygun duruşu alabilme ve doğru solunum yapabilme alışkanlığını geliştirmede, araştırmanın örneklemini oluşturan ortaöğretim düzeyindeki üyelerin, % 40’ı tamamen, % 48’i büyük ölçüde ve % 12’si kısmen etkili olduğunu belirtirken, yüksek öğrenim düzeyindeki bireylerin ise % 13’ü tamamen, % 50’si büyük ölçüde, % 12’i kısmen ve % 2’si çok az etkili olduğunu ifade etmektedir. Her iki öğrenim düzeyinde de söz konusu koro eğitiminin, bireyin

dil ve anlatım becerilerinin gelişmesine etkisi olmadığını belirten üye bulunmamaktadır.

Bu davranışların kazandırılmasında P.P.B.Ö.K.E.nin araştırmanın örneklemini oluşturan üyelerinin 18-25 yaş arası bireylerin % 29,6'sı tamamen, % 51,9'u büyük ölçüde, % 14,8'i kısmen ve 3,7'si çok az etkili olduğu görüşünü ifade ederken, yükseköğrenim düzeydeki bireylerin % 15,2'si tamamen, % 73,9'u büyük ölçüde, % 10,8'i ise kısmen etkili olduğunu düşünmektedir.

Her üç değişken açısından değerlendirildiğinde; toplumları, kültürleri ve dinleri birbirine bağlayan en etkili öge olan “dil”in kullanımı ve geliştirilmesine koro eğitiminde büyük ölçüde önem verildiği ve bireylere göre bu becerinin kazandırılmasında söz konusu koro eğitiminin büyük ölçüde etkili olduğu düşünülmektedir.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, bulgulardan elde edilen sonuçlara yer verilmiş, bu sonuçlar doğrultusunda, çeşitli öneriler getirilmiştir.

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Birinci alt probleme ilişkin olarak, uzmanların, odaklanmış görüşme yoluyla, hazırlanan açık uçlu sorulara verdikleri cevaplardan edinilen bulgulara göre; P.P.B.Ö.K.E. ile bireylere kazandırılması hedeflenen bilişsel davranışlar; “Temel Müzik Eğitimi İlke ve Amaçları” ile “Temel Ses Eğitimi İlke ve Amaçları”, “Ses Üretme ve Yayma Organlarının Tanınması ve Korunması”, “Müzik Tarihinde Dönemler ve Stil Özellikleri”, “Besteciler ve Eserleri” başlıkları altında, temel müzik bilgileri ve kuramları ile ses eğitimi ve sağlığı konularına ilişkin tüm terimler ve açıklamalar olarak saptanmıştır. Bu bulgular sonucunda; bireye söz konusu koro eğitimi ile; belirli düzeyde nota okuma ve yazma becerisine sahip olma, çokseslilikte önem taşıyan partitür okuma-çalma, nota yazım kurallarını öğrenme ve ses türlerine göre anahtarları tanıma, tonalite konusunda bilgi sahibi olma, müzikte kullanılan belli başlı işaret ve terimleri tanıma, iki, üç veya dört sesi aynı anda duyma ve ayırt etme, müzikte, motif, cümle ve dönem ilişkisini kavrama, çoksesli müziği yapabilmek için yeterli düzeyde solfej ve armoni bilgisine sahip olma, ses üretme organlarını tanıma, sesini ve ses türlerini tanıma, şarkı söyleme için gerekli soluğu doğru yere ve doğru şekilde alma, şarkı söyleme için gerekli uygun duruşu kavrama, sesini doğru yerde üretme, genişletme becerisine sahip olma, şarkı söylemede açık ve anlaşılır konuşmanın önemini kavrama, şarkı söylemede doğruluk, güzellik ve etkinlik kavramlarını özümseme davranışlarını büyük ölçüde kazandığı sonucuna varılmıştır.

2. P.P.B.Ö.K.E. ile bireye kazandırılması hedeflenen duyuşsal davranışlara ilişkin olarak elde edilen bulgulara göre; söz konusu koro eğitimi ile bireye, müziksel duyarlılığını geliştirme, toplu çalışmanın koşulu olan zamanlamada birlikteliği sağlama, aynı anda başlama, durma ve bitirme alışkanlığı kazandırma, birlikte hissetme ve homojen ses üretebilme davranışlarının büyük ölçüde kazandırıldığı sonucuna varılmıştır.

3. P.P.B.Ö.K.E. ile bireye kazandırılması hedeflenen devinişsel davranışlara ilişkin olarak elde edilen bulgular sonucunda, söz konusu koro eğitimi ile bireye, koroda şarkı söylemede tüm solunum kaslarını doğru kullanabilme alışkanlığının büyük ölçüde kazandırıldığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, ses üretim organlarını eşgüdüm içinde kullanma, dil, diş, dudak ve çene hareketlerinin denetlenmesi yoluyla önde ve anlaşılır konuşma becerilerinin de kazandırıldığı görülmektedir.

5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

1. İkinci alt probleme ilişkin olarak elde edilen bulgulara göre; P.P.B.Ö.K.E. ile bireylere kazandırılması hedeflenen yeterliklerde cinsiyet değişkeninin büyük ölçüde etkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Uzmanların ifadelerine göre, özengen koro eğitimi sürecinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre; daha istekli, istikrarlı, sorumlu daha titiz ve daha başarılı oldukları sonucuna varılmıştır. Bu örneklem grubunun ifadelerinden, erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre daha belirgin ve daha uzun sürede geçirdikleri mutasyon sürecinin, sesin kullanımına olumsuz etkilerde bulunabileceği anlaşılmaktadır.

2. İkinci alt probleme ilişkin olarak elde edilen bulgulara göre; P.P.B.Ö.K.E. ile bireylere kazandırılması hedeflenen yeterliklerde yaş değişkeninin büyük ölçüde etkili olduğu, söz konusu koro eğitimine bireylerin her yaş döneminde farklı amaçlar doğrultusunda ilgi duyduğu ve her yaş döneminde farklı yeterlikler kazandığı sonuçlarına varılmıştır. Uzmanların cevaplarından, yaş faktörünün gerek mutasyon döneminde bireylerin daha ilgisiz ve kendilerine (kendi seslerine) daha güvensiz olduğu, gerekse 18-20 yaş aralığındaki bireylerin henüz duygusal gelişimlerinin tamamlanmaması ve anlık tepkilerinin daha baskın olmasının bu eğitimde göze batan

bir farklılık yarattığı anlaşılmaktadır. Bu ifadeler, koro eğitimcilerinin, çalıştırdıkları korodaki bireylerin yaş dönemleri, kişisel ses gelişimleri ile ilgili yeterli bilgi ve donanımına sahip olmaları gerektiğinin önemini vurgulamaktadır.

3. İkinci alt probleme ilişkin olarak elde edilen bulgulara göre; P.P.B.Ö.K.E. ile bireylere kazandırılması hedeflenen yeterliklerde öğrenim durumu değişkeninin büyük ölçüde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Uzmanların ifadelerine göre; yükseköğrenim düzeyindeki bireylerin; koro eğitimi için gerekli olan eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterliklerin farkında olma, çevre ile uyumlu davranma, sorumluluklarını yerine getirme davranışlarını kazanmada daha duyarlı oldukları anlaşılmaktadır. Bu ifadelerden, yükseköğrenim düzeyindeki bireylerin, algılama ve öğrenme süreçlerini kontrol edebilme bakımından da, olumlu yönde farklılık gösterdikleri düşünülmektedir.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

P.P.B.Ö.K.E. ile bireylere kazandırılması hedeflenen eğitsel yeterliklere ilişkin olarak koro üyelerine yöneltmek üzere hazırlanan kapalı uçlu sorulara verilen cevaplardan elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir:

Koro üyelerine yöneltilen “P.P.B.Ö.K.E. İle Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel (Müzik Eğitimi Alanındaki) Yeterlikler” (Ek-II) başlığı altındaki sorulara verilen cevaplardan, bireylerin söz konusu koro eğitimi ile ; sesin kullanımı için uygun duruşu alabilme ve doğru solunum yapabilme, sesi doğru yerde ve temiz üretebilme alışkanlığını, şarkı söylemede dili açık ve anlaşılır kullanabilme becerisini, müziksel duyarlılığını, müziksel işitme yeteneğini ve temel müzik bilgilerini geliştirmede büyük ölçüde etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

P.P.B.Ö.K.E. ile bireylere kazandırılması hedeflenen toplumsal yeterliklere ilişkin hem uzmanlara hem de koro üyelerine yöneltmek üzere ayrı ayrı hazırlanan sorulara verilen cevaplar aşağıdaki şekildedir:

5.1.4.1. Odaklanmış Görüşmeler Doğrultusunda Varılan Sonuçlar

Uzmanların, söz konusu koro eğitiminin, bireyin toplumsal yeterliklerine etkililik düzeyi ile ilgili olarak hazırlanan kapalı uçlu sorulara verdikleri cevaplar, değerlendirme ölçeğine göre; koro üyeleri arasında “ortak duygu – düşünce birliği oluşturarak; yardımlaşma, dayanışma, paylaşma davranışlarını güçlendirme”, “bireyler arası ilişkilerde sevgi ve saygıya dayalı insancıl duyguları geliştirme”, “daha esnek, hoşgörülü ve anlayışlı olmalarını sağlama” ve “birlikte yapılan müzik çalışmaları sırasında sorumluluk alma”, “sorumluluğunun gereklerini yerine getirme” davranışlarını geliştirmede büyük ölçüde, “uluslararası ilişkilerin kurulması, geliştirilmesi”, “dostluk, işbirliği ve sosyal barış ortamlarının hazırlanmasına katkıda bulunma”da ve “bireyde ulusal birlik ve bütünlük bilincini geliştirme”de ise kısmen etkili olduğu sonuçlarına varılmıştır. Bu görüşler; kısmen etkili olduğu sonucuna varılan söz konusu davranışların ve bilincin, özengen koro eğitimi ile gerçekleştirilen etkinliklerde festival, konser veya şenliklere daha fazla yer verilerek geliştirilmesi gereğini düşündürmektedir.

5.1.4.2. Koro Üyelerine Yönelik Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar

Koro üyelerine yöneltile “P.P.B.Ö.K.E. İle Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Toplumsal Yeterlikler” (Ek-III) başlığı altındaki sorulara verilen cevaplardan, bireylerin söz konusu koro eğitiminin; “sosyal ilişkilerini geliştirme”, “grup çalışmalarına katılma, grup içinde güven kazanma”, “kendini ifade etme ve kabul ettirme isteklerini geliştirme”, “sorumluluk alma, paylaşma, dayanışma davranışlarını geliştirme”, “çevresine karşı esnek, anlayışlı, hoşgörülü, saygılı olma niteliklerini geliştirme” davranışlarını geliştirmede büyük ölçüde, “doğa, yurt, toplum ve ulus sevgisi kazanmasında” ise kısmen etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Koroda müzik ve söz yoluyla doğa, yurt, toplum ve ulus sevgisi kazandıran konulara çoğu kez değinilmesine rağmen, üyelerin büyük çoğunluğunun bu soruyu kısmen ve çok az düzeyinde yanıtlamaları, bu konuya daha fazla önem verilmesi gereğine dikkat çekmektedir.

5.1.5.Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

P.P.B.Ö.K.E. ile bireylere kazandırılması hedeflenen kültürel yeterliklere ilişkin olarak, uzmanlara ve koro üyelerine yönelik bulgulardan elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir:

5.1.5.1. Odaklanmış Görüşmeler Doğrultusunda Varılan Sonuçlar

Uzmanlara yöneltilen, “P.P.B.Ö.K.E.ile Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Kültürel Yeterlikler”(Ek-VIII)’e ilişkin sorulara verilen cevaplardan:

1. Söz konusu koro eğitiminin, bireyin müziksel beğeni anlayışını olumlu yönde geliştirdiği, çoksesli müzikle tanışmasının, dinlediği tüm müziklerle ilgili olarak daha eleştirel ve daha irdeleyici bir yaklaşımda bulunmasına sebep olduğu,

2. Aldığı bu çok yönlü eğitim sayesinde başta koro konserleri olmak üzere, diğer opera, tiyatro ve bale etkinliklerine ayrıca her türdeki müziğin kaliteli örneklerine ilgi duymaya başladıkları, toplu olarak katılımında bulundukları ve daha sonra etkinlikler hakkında tartışıp, eleştirerek çevre ile olumlu yönde etkileşimde oluşturdıkları,

3. Planlı ve programlı bir anlayışla uygulanan koro eğitiminin bireyin dil ve anlatım becerilerinin gelişmesinde büyük önem taşıdığı sonuçlarına varılmıştır. Uzmanların büyük çoğunluğu koro eğitimi ile kazandırılması hedeflenen kültürel yeterliklerin başında “dil ve anlatım”ın geldiğini ifade etmektedir. Bu bağlamda, koro müziğinin, en temel ögesi olan “dil” (özellikle anadil) yoluyla bireyin kültürel gelişimine büyük ölçüde katkıda bulunulduğu düşünülmektedir.

5.1.5.2. Koro Üyelerine Yönelik Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar

Koro üyelerine yöneltilen “P.P.B.Ö.K.E. ile Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Kültürel Yeterlikler” (Ek-IV) başlığı altındaki sorulara verilen cevaplardan P.P.B.Ö.K.E.nin,

1. Bireyin, müziksel beğeni anlayışını geliştirmede,
2. Bireyin, müzik kültürünü geliştirmede,
3. Bireyin dil ve anlatım becerilerinin gelişmesinde büyük ölçüde etkili olduğu sonuçlarına varılmıştır.

5.2.Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu öneriler getirilmiştir:

1. Ülkemizde yaygın eğitim kapsamında çocuk, genç ve yetişkinler için etkili bir müzik eğitimi alanı oluşturan özengen korolara nicelik ve nitelik bakımından önemle yer verilmelidir.

2. Erkek öğrencilerin korolara, kız öğrencilere oranla daha az ilgi gösterdikleri sonucundan hareketle, gerek kişisel gelişim süreçleri, gerekse toplumsal kültürlenme bakımından, özengen korolara katılım konusunda onları cesaretlendirici, teşvik edici çalışmalara daha fazla önem verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

3. Özengen korolarda bireylere kazandırılması hedeflenen toplumsal yeterlikler için doğa, yurt, toplum ve ulus sevgisini pekiştiren temalar işlenmeli, uluslararası ilişkilerde müziğin etkileyici gücünü ortaya koyan şarkılara önem verilmeli ve toplumsal önem taşıyan gün ve haftalara yönelik bilgilendirme ve tartışmalara yer verilmelidir.

4. Koro eğitimi, koro üyeleri ve uzmanlar tarafından, sadece birlikte şarkı söyleme olarak değil, “birlikte hareket edebilme, birlikte hissedebilme, dostluk ve arkadaşlık duygularını pekiştirme süreci” olarak değerlendirilmelidir.

5. Koro üyeleri; koro konserleri dışında, sanatın bütün dallarıyla ilgilenerek kültürlenmeleri konusunda teşvik edilmelidir.

6. Özengen koro eğitimi sürecinin en önemli boyutu olan ancak zaman darlığı yüzünden vakit ayıramayan solfej ve temel müzik kuramları konularına daha fazla önem verilmelidir.

7. Ülkemizde koro müziğinin tanıtımı, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için düzenlenen sempozyum, panel, konser, festival ve yarışma gibi etkinliklerin sayısı arttırılmalıdır.

Bu konudan hareketle, gelecekte araştırmacılara bir araştırma konusu olarak; “Koro Eğitiminin, Bireylerin Kişisel - Psikolojik Gelişimlerine Etkileri” önerilebilir.

KAYNAKÇA

- BACANLI, Hasan (2001). **“Gelişim ve Öğrenme”**,Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.
- BURAD,E.,ÇAĞLAR,Y. (1972). **“Sesiniz”**,Ankara:DSİ Matbaası.
- ÇEVİK, Suna (1982). **“Okul Korolarında Toplu Söyleme ve Konuşma Eğitimi”**, Ankara:Gazi Yüksek Öğretmen OkuluMüzik Eğitimi Bölümü, Asistanlık Tezi.
- ÇEVİK, Suna (1988). **“Müzikte Söz Öğesinin Önemi, Dilin Müziğe, Müziğin Dile Etkileri”**Müzik Kongresi Bildirileri, Ankara:Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- ÇEVİK, Suna (1999). **“Koro Eğitimi, Yönetimi ve Teknikleri”**, Ankara:Yurt Renkleri Yayınları.
- ÇEVİK, Suna (2006). **“ Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Ses Eğitimi Alan Derslerinin Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri Yönünden Değerlendirilmesi”**, Ulusal Müzik Sempozyumu Bildirileri, Denizli : Anı Yayıncılık.
- DİLAÇAR,A. (1968). **“Dil, Diller, Dilecilik”** ,Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- EGÜZ, Saip (1981). **“Koro Eğitimi ve Yönetimi”**, Ankara:Ayyıldız Matbaası A.Ş.
- EGÜZ,Saip (1999). **“Toplu Ses Eğitimi I”**,Ankara:Doğuş Matbaacılık.
- FISCHER,Ernst (2005). **“Sanatın Gerekliliği”**,İstanbul:Payel Yayınevi.
- KÜÇÜKAHMET,Leyla(2001) **“Öğretimde Planlama ve Değerlendirme”**, Ankara: Nobel Yayınları.
- ÖZER,Yetkin (2002) **“Müzik Etnografisi Alan Çalışmasında Yöntem ve Teknik”** İzmir:Dokuz Eylül Yayınları.
- ROE, Paul F. (1970). **“Choral Music Education”**,New Jersey:Pretice-Hall,İnc Englewood Cliffs,s.37.
- ŞİMŞEK,Hasan;YILDIRIM Ali (2004) **“Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”**,Ankara:Seçkin Yayınları.

TDK, (1992) **“Türkçe Sözlük”**,İstanbul:Milliyet Yayınları,Cilt No:2,s:1643, 900, 947.

TÖREYİN,A.Meral,(1998). **“Türkiye Türkçesi Dil Bilgisi Yapısının Şan Eğitimi Amaç,İlke ve Teknikleri Açısından İncelenmesi”**,Ankara:Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

UÇAN, Ali (1993). **“Ülkemizde Müzik Öğretimine Genel Bir Bakış, Müzik Eğitimi Haz.: Ahmet Say”**,Ankara:May Yayınları:s.116,117.

ZEREN,Ayhan (1995). **“Müzik Fiziği”**,İstanbul:Pan Yayınları.

EKLER

EK-I — PLANLI ve PROGRAMLI BİR ÖZENGİN KORO EĞİTİMİ ALAN BİREYLERE YÖNELTİLECEK SORULAR

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Adınız - Soyadınız?.....
(İsteğe bağlı olarak cevaplandırılabilir)
2. Cinsiyetiniz? a. Bayan ☐ b. Bay ☐
3. Doğum tarihiniz?
4. Öğrenci misiniz ? a. Evet ☐ b. Hayır ☐
5. Öğrenim gördüğünüz / görmekte olduğunuz alan?
6. Öğrenim düzeyiniz ?
 - a. ☐ İlköğretim
 - b. ☐ orta öğretim
 - c. ☐ yüksek öğretim
7. İşiniz / mesleğiniz ?

**EK-II – PLANLI ve PROGRAMLI BİR ÖZENGEN KORO
EĞİTİMİ İLE KAZANDIRILMASI HEDEFLENEN EĞİTSEL
(MÜZİK EĞİTİMİ ALANINDAKİ) YETERLİKLERE İLİŞKİN
SORULAR**

1. Size göre özenen koro eğitimi, sesin kullanımını için uygun duruşu alabilme ve doğru solunum yapabilme alışkanlığınızı ne ölçüde geliştirmektedir?
 - a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç
2. Size göre özenen koro eğitimi, sesi doğru yerde ve temiz üretebilme alışkanlığınızı ne ölçüde geliştirmektedir?
 - a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç
3. Size göre özenen koro eğitimi, şarkı söylemede dili açık ve anlaşılır kullanabilme becerinizi ne ölçüde geliştirmektedir?
 - a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç
 - f)

4. Size göre özengen koro eğitimi müziksel duyarlılığınızı ne ölçüde geliştirmektedir?
- a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç
5. Size göre özengen koro eğitimi müziksel işitme yeteneğinizi ne düzeyde geliştirmektedir?
- a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç
6. Size göre özengen koro eğitimi, müziksel bilgilerinizi ne ölçüde geliştirmektedir ?
- a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç

**EK-III – PLANLI VE PROGRAMLI BİR ÖZENGEN KORO
EĞİTİMİ İLE KAZANDIRILMASI HEDEFLLENEN TOPLUMSAL
YETERLİKLERE İLİŞKİN SORULAR**

1. Almakta olduğunuz özengen koro eğitimi, sosyal ilişkilerinizi ne ölçüde etkilemektedir?
 - a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç
2. Almakta olduğunuz özengen koro eğitimi, grup çalışmalarına katılma, grup içinde güven kazanma, kendini ifade etme ve kabul ettirme isteklerinizi ne düzeyde gerçekleştirmektedir ?
 - a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç
3. Almakta olduğunuz koro eğitimi, sorumluluk alma, paylaşma, dayanışma davranışlarınızı geliştirmede ne ölçüde etkilidir?
 - a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç

4. Almakta olduğunuz koro eğitimi, çevrenize karşı esnek, anlayışlı, hoşgrl, saygılı olma niteliklerinizi geliştirmede ne ölçüde etkilidir?
- a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısım
 - d) ok az
 - e) Hiç
5. Almakta olduğunuz koro eğitimi, doğa, yurt, toplum ve ulus sevgisi kazanmanızda ne ölçüde etkilidir?
- a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısım
 - d) ok az
 - e) Hiç

**EK-IV – PLANLI VE PROGRAMLI BİR ÖZENGEN KORO
EĞİTİMİ İLE KAZANDIRILMASI HEDEFLENEN KÜLTÜREL
YETERLİKLERE İLİŞKİN SORULAR**

- 1. Almakta olduğunuz koro eğitimi, müziksel beğeni anlayışınızı ne ölçüde geliştirmektedir?**
 - a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç
- 2. Almakta olduğunuz koro eğitimi, müzik kültürünüzü geliştirmede ne düzeyde etkilidir?**
 - a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç
- 3. Koro eğitimi, diğer kültürel ve sanatsal etkinlikleri izlemenizde ne ölçüde katkıda bulunmaktadır?**
 - a) Tamamen
 - b) Büyük ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok az
 - e) Hiç

EK-V –

ODAKLANMIŞ GÖRÜŞME SORULARI

**PROGRAMLI BİR ÖZENGİN KORO EĞİTİMİ İLE BİREYE
KAZANDIRILMASI HEDEFLENEN EĞİTSEL (MÜZİK EĞİTİMİ
ALANINDAKİ) YETERLİKLERE İLİŞKİN SORULAR**

1. Size göre, Planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinin, müzik alanında bireye kazandırdığı bilişsel (bilgiye dayalı, öğrenilen) davranışlar nelerdir?
2. Size göre, Planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinin, müzik alanında bireye kazandırdığı duyuşsal (sezgisel, hislere dayalı) davranışlar nelerdir?
3. Size göre, Planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinin, müzik alanında bireye kazandırdığı devinişsel (psiko-motor, hareki) davranışlar nelerdir?

EK-VI

ODAKLANMIŞ GÖRÜŞME SORULARI

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Adınız Soyadınız?
2. Çalıştığınız kurum?
3. Çalıştırdığınız koro türleri? (Amatör / Profesyonel / Eğitim Koroları, Gençlik, Kızlar, Erkekler, Karma Korolar...)
4. Koro eğitimciliğine ne zaman başladınız? Ne kadar süredir özengen koro eğitimciliği yapmaktasınız?
5. Planlı ve programlı bir koro eğitimi sürecinde öğrencilerinize kazandırmayı hedeflediğiniz yeterliklerde öğrenim durumları, cinsiyet ve yaş faktörleri nasıl bir farklılık yaratmaktadır?

EK –VII

ODAKLANMIŞ GÖRÜŞLERİ SORULARI

P.P.B.Ö.K.E. İLE BİREYE KAZANDIRILMASI HEDEFLENEN TOPLUMSAL YETERLİKLERE İLİŞKİN SORULAR

1. Planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi; koronuzdaki bireyler arasında ortak duygu – düşünce birliği oluşturarak; yardımlaşma , dayanışma , paylaşma davranışlarını güçlendirmede ne derece etkilidir?
 - a) Tamamen
 - b) Büyük Ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok Az
 - e) Hiç
2. Planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi, bireyler arası davranışlarda sevgi ve saygıya dayalı insancıl duyguları geliştirme, daha esnek, hoşgörülü ve anlayışlı olmalarını sağlamada ne ölçüde etkilidir?
 - a) Tamamen
 - b) Büyük Ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok Az
 - e) Hiç
3. Planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi; uluslararası ilişkilerin kurulması, geliştirilmesi, dostluk, işbirliği ve sosyal barış ortamlarının hazırlanmasına katkıda bulunmada ne ölçüde etkilidir?
 - a) Tamamen
 - b) Büyük Ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok Az
 - e) Hiç

4. Planlı ve programlı bir özenen koro eğitimi, birlikte yapılan müzik çalışmaları sırasında sorumluluk alma, sorumluluğunun gereklerini yerine getirme davranışlarını geliştirmede ne ölçüde etkilidir?
- a) Tamamen
 - b) Büyük Ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok Az
 - e) Hiç
5. Planlı ve programlı bir özenen koro eğitimi, bireyin toplumsallaşmasını kolaylaştırmada; grup çalışmalarına katılma, grubun üyesi olma, grup içinde kendini kabul ettirme ve dikkati çekme davranışlarını kazandırmada ne ölçüde etkilidir?
- a) Tamamen
 - b) Büyük Ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok Az
 - e) Hiç
6. Planlı ve programlı bir özenen koro eğitimi, bireyde, ulusal birlik ve bütünlük bilincini geliştirmede ne ölçüde etkilidir?
- a) Tamamen
 - b) Büyük Ölçüde
 - c) Kısmen
 - d) Çok Az
 - e) Hiç

EK – VIII

ODAKLANMIŞ GÖRÜŞME SORULARI

PLANLI ve PROGRAMLI BİR ÖZENGİN KORO EĞİTİMİ İLE BİREYE KAZANDIRILMASI HEDEFLenen KÜLTÜREL YETERLİKLERE İLİŞKİN SORULAR

1. Planlı ve programlı bir koro eğitiminin, bireyin müziksel beğeni anlayışını geliştirme yönündeki etkileri nelerdir?
2. Planlı ve programlı bir koro eğitimi, bireyi kültürel ve sanatsal etkinlikleri izlemeye yönlendirmekte midir?
3. Planlı ve programlı bir koro eğitiminin, bireyin dil ve anlatım becerilerini ne ölçüde geliştirmektedir?

ÖZGEÇMİŞ

1982 yılında doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ankara Özel Yükseliş Koleji'nde tamamladıktan sonra, 1996 yılında Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nin sınavını kazanarak müzik eğitimine başladı. Lisede Nurdan Öylek ve Şebnem Yıldırım Orhan'dan viyolonsel eğitimi aldı. 2000 yılında liseden başarıyla mezun olduktan sonra Gazi Üniversitesi Gazi Eğitimi Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nı kazandı. Burada Şinasi Çilden ile viyolonsel eğitimine devam ederken, ses eğitimi (şan) öğretmenlerinin tavsiyesiyle 3. sınıfta şan bölümüne sınavla geçiş yaptı ve çalışmalarını Ayşe Meral Töreyin ile sürdürdü. Ses eğitimi çalışmalarına 1998 yılında Ankara Devlet Opera ve Balesi solist sanatçısı Feryal Türkoğlu'yla başladı. 6 yıl aralıklı olarak çalışmalarına devam etti.

Üniversite eğitimi süresince birçok oda müziği ve koro konserlerinde solist olarak görev aldı. 2004 yılında Gazi Üniversitesi Konser Salonunda ilk resitalini verdi. Aynı yıl, Konya Selçuk Üniversitesi'nin daveti üzerine Konya Selçuk Üniversitesi Kültür Merkezi'nde verdiği solo konserde üniversite rektörü tarafından ödül aldı. 2004 yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'ndan “ Yüksek Şeref Derecesi”yle mezun oldu. Aynı yıl Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programını kazanarak yüksek lisans eğitimine başladı.

1997-2006 yılları arasında Türkiye Polifonik Korolar Derneği Gençlik ve Dernek Korolarında görev aldı. 2004-2006 yılları arasında Türkiye Polifonik Korolar Derneği Gençlik Korosunda Yardımcı Eğitmen olarak görev aldı. 2006 yılı Eylül ayında “Sode Müzik - Organizasyon” şirketini kuran Öztöp, halen aynı kuruluşta Ses eğitimi ve Müzik Kuramları konularında özel ders vermekte, müzik organizasyonları ve eğitim danışmanlığı konularında çalışmaktadır. Aynı zamanda 2006 yılı Eylül ayından bu yana Ankara'da planlı ve programlı bir anlayışla çalışmalarını sürdürmekte olan “A.Ü. Ankapella Korosu”nda görev almaktadır.